ANT

Haftalık Dergi • 30 Mayıs 1967 • Sayı: 22 • 125 Kuruş

GÜNEŞ KARABUDA'NIN TAYLAND VE LAOS RÖPORTAJI

ORTADOĞUDA EMPERYALİZMİN YENİ OYUNLARI !..

HAFTANIN NOTLARI

22 mayıs

Özlü'nün dâvası

■ Yedek subay Okulu'nda çavuş çıkartılarak kıtaya sevkedilen tanınmış hikâyeci Demir Özlü'nün avukatları Danıştay'a başvurarak icra, iptal ve tam kaza dâvası açtılar. Özlü'yü Danıştay'da Avukat Nebil Varuy, Cemal Reşit Eyüboğlu, Niyazi Ağırnaslı, Muvaffak Şeref, Halit Çelenk, Rauf Çapan, Ziya Nur Erün, Orhan Arsal, Gülçin Hasa ve daha bir çok avukat savunacaktır. Avukatlarının iddiasına göre tasarruf polis raporlarına dayanmaktadır ve hiç bir mahkeme hükmü olmadan bir vatandaş hakkında ceza uygulanmaktadır. Kanuna aykırı raporlarla, tertemiz, vatansever kimselere kara çalınmak istenmektedir. Bilindiği gibi, Tuzla Yedek Subay Okulu'nda Özlü'den başka iki genç daha çavuş çıkartılmış bulunmaktadır.

Dokuzuncu partiye doğru...

Parlamentoda sağcısından solcusuna sekiz siyasi parti varken AP'nin mukaddesatçı takımı dokuzuncu partiyi kurmak üzere hazırlıklara başladı. Yeni partinin öncülüğünü yapan "kravatsız milletvekili" *Osman Yüksel Serdengeçti ile Osman Turan, temaslarında şu temayı işliyorlar:* "Rahmetli hocanın vasiyetini yerine getireceğiz... Yeni partiyi kurup milli cepheyi teşkil etmek boynumuzun borcudur..."*Tahsin Demiray ile Şükrü Akkan'ı da saflarına alan Turan-Serdengeçti ikilisi, son olarak Ekmel Çetinel'e çengel attılar. Meclis'te kendisiyle görüşen bir gazeteciye Serdengeçti* "Yeni partiyi kuracağız. Tüzüğü hazırlıyoruz amma bitmedi henüz. Milli cephe tabii kurulacak..."*dedi. Ali Fuat Başgil'in vasiyetini yerine getirmeğe kararlı olan mukaddesatçılar, meclis'te CKMP, YTP, bazı MP'liler ve bağımsızlarla birlikte bir "milli cephe" meydana getireceklerini umuyorlar. Yeni partiye asgari on, âzami 20 milletvekili transfer edebilecekleri iddiasında olan Osman'lar, evlenme hazırlıkları içindeki Gülek'i de saflarına almak için uğraşıyorlar. Yeni parti hazırlıkları meclis idare âmirlerini kara kara düşündürmektedir. Çünkü şahane meclis binasını yapan mimarlar, parlamentoda dokuz parti olacağını ve dokuz grup odası gerekeceğini hesaplamışlardır... Yukarıdaki resimlerde (solda) Osman Turan ve (sağda) Osman Yüksel Serdengeçti görülüyor...*

23 mayıs

Demirel 2

■ Yaklaşan mahalli seçimler dolayısıyla Ankara'ya yeni bir belediye başkanı adayı arayan ve Amerika'ya yakın çevreler özellikle Hacettepe Tıp Fakültesi Dekanı İhsan Doğramacı'nın üzerinde duruyorlar. Belediye Başkanı adaylığının kendisine teklif edildiği, fakat Doğramacı'nın düşünmek için mehil istediği söyleniyor. «Key Man» olarak bilinen ve evvelce başbakanlık için isminden bahsedilen Doğramacı'nın adaylığı sürpriz sayılmamak gerekir. Esasen Doğramacı'nın Ankara'ya Belediye Başkanı olması bazı çevrelerce isteniyorsa, kendisinin isteyip istememesi hiç de önemli değildir. Başında bulunduğu Hacettepe Hastanesi'nin bazı meçhul destekleri mucizevi şekilde geliştiğini gören gözlemciler, Doğramacı Belediye Başkanı olduktan sonra Ankara'nın aynı desteklerle kısa zamanda şantiyeye çevrileceğinden şüphe etmemektedirler. Morrison müteahhidinin bir kaç ay içinde Türkiye Cumhuriyeti başbakanlığına yükseldiği gözönünde tutulursa, Doğramacı'nın da Ankara Belediye Başkanlığına yükselmesi işten bile değildir.

Karaborsa

■ İnşaat mevsiminin açılması üzerine Türkiye'de «korkunç» bir çimento karaborsası başladı ve resmi ton fiyatı 170 Lira olan çimento dolaylı yollardan 280 Lira'ya satılmağa başlandı. Yaz ortalarında karaborsa çimento fiyatının 350 Lira'ya fırlaması bekleniyor. Çünkü 1967 yılında 4.225 Milyon çimento imali planlandığı halde, sadece inşaat yatırımları için 4.320 milyon ton çimento gerekmektedir. Bugün uygulanmakta olan satış ve tevzi usulleri de çimento karaborsasının şiddetlenmesine yol açmaktadır. Mimarlar Odası, Yapı İşçileri Sendikası ve İstanbul İnşaat Müteahhitleri Derneği ortak bir bildiri yayınlayarak çimentonun tek elden, yani devlet tarafından bizzat ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasını istediler. Tabii bu, ekonomimizin zirvelerine özel kişileri oturtmak isteyen Demirel iktidarının işine gelmeyecek bir taleptir!

Olağanüstü film

■ Daha önce hakkında «yasaklama» kararı verilen Bitmeyen Yol isimli Türk filmi, Danıştay'ın bozma kararı üzerine Almanya'ya gönderilerek Berlin Film Festivali'nde ülkelerarası olağanüstü filmler gösterisine katılma hakkı kazandı.

24 mayıs

Temizlik!

■ Yunanistan'da askeri darbeyi müteakip kurulan özel mahkeme ilk olarak «yanlış haber yayma» iddiasıyla 10 kişiyi mahkûm etti. Ayrıca Atina Üniversitesi Rektörü Prof. Krisikos ile Tıp Fakültesi'nin üç profesörü hakkında askeri cuntanın tahkikat açtırdığı bildiriliyor. Önce basını kontrol altına alan cunta, daha sonra orduda, şimdi de üniversitede temizlik hareketine girişmektedir. Ayrıca, sosyalist tanınan bazı şahıslar, ortadan kaybolmakta ve bir süre sonra «ölü» bulunmaktadır. ASPİDA dâvası sanıklarının avukatı Mandilaras da Rodos kıyılarında ölü olarak bulundu. Batılı gazetecilerin gözlemlerine göre, Yunanis'tan'ın en geç sonbahar veya kış aylarında iç savaşa sürüklenmesi beklenmektedir.

Protesto ettiler

■ Türk Edebiyatçılar Birliği Yunanistan olayları ile ilgili bir bildiri yayınlayarak yazar ve sanatçıların tutuklanmasını protesto etti. Bildiride «Fikir ve sanat alanında değer taşıyan bazı Yunan yazar ve düşünürlerinin tutuklanarak bir adada toplanmaları olayını biz Türk yazarları, fikir özgürlüğüne ve uygarlığa karşı girişilmiş çirkin bir davranış olarak görmekteyiz» denilmektedir.

25 mayıs

Plan ve devalüasyon

■ Başbakan Demirel bu hafta Meclis'te görüşülecek olan ikinci beş yıllık kalkınma planını AP Grupu'na sunarken «1968-19[illegible] arasındaki yıllar, Türk toplumunun ekonomik yeterliğe kavuşturulması yönünde en kritik bir dönem olacaktır.» dedi ve plan başarıyla götürüldüğü takdirde Türkiye'nin 1975'de ödeme dengesine kavuşacağını ileri sürdü.Buna karşılık, Amerikalılar, ödeme dengesinin sağlanabilmesi için Türkiye'yi devalüasyon'a zorluyor[illegible]. AID'nin düzenlediği bir toplantıda konuşan Amerikalı iktisat profesörü Chenery, «Türkiye ekonomik bir krizin eşiğindedir. Çıkar yol devalüasyondur. Aynı durumda bulunan Pakistan, Hindistan gibi bir çok ülke, ekonomik krizi devalüasyona giderek atlatmışlardır» dedi. Türk parasının değeri süratle düştüğüne göre, Amerikalıların devalüasyon tavsiyesine hayret etmemek gerekmektedir. İdris Küçükömer'in ANT'ın ikinci sayısında «devalüasyonun kaçınılmaz olduğu» iddiası da, Maliye Bakanı Bilgehan'ın yüksekten atıp tutmasına rağmen, doğru çıkmaktadır. Ancak devalüasyon da derde deva olmayacak, aksine ekonomik güçlükler artacaktır. Çünkü bu kapitalist ekonominin çıkmazıdır.

26 mayıs

İç sömürgeler

İkinci beş yıllık kalkınma planının AP Grupu'nda görüşülmesi sırasında Erzurum Milletvekili Turhan Bilgin "Belki biraz ağır olacak ama söylemek zorundayım, Türkiye'nin gelişmemiş bölgeleri âdeta gelişmiş bölgelerin sömürgesi durumundadır" diyerek doğu bölgelerini kalkındırmak için bölge planları yapılmasını istedi.

İhsanî beraat etti

"Yazacağım" adlı kitabından dolayı 142. maddeye göre cezalandırılması istenen, fakat mahkemece 156. maddeye göre zabıta kuvvetlerine hakaretten on ay hapse mahkûm edilen Âşık İhsanî hakkındaki hükmü Yargıtay bozarak beraat ettirilmesine karar verdi. Âşık İhsanî, 4 Haziran gecesi Açık Hava Tiyatrosu'nda düzenlediği gecede Anadolu'dan ilk defa gelecek yeni halk şairlerini yarıştıracak ve bu arada dâva konusu olan şiirlerini okuyacaktır.

27 mayıs

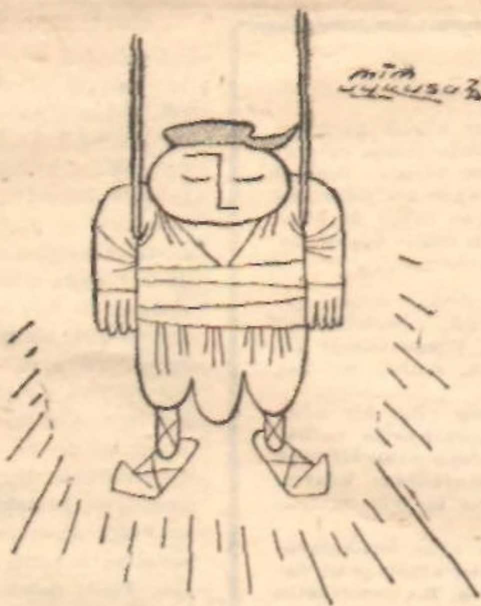
Anayasa bayramı

27 Mayıs'ın yıldönümü resmi törenlerle kutlandı. Bu arada AP'ye yakın gazetelerin 27 Mayıs'ı hiç anmamaları ve daha çok 29 Mayıs İstanbul'un fethi yıldönümünde devrim aleyhtarı gösteriler yapılması için kışkırtmalarda bulunmaları dikkati çekti. Cumhurbaşkanı Sunay ise, 27 Mayıs anayasasının sosyalizme açık olmadığını ileri sürerek egemen sınıflar hesabına günlük politikaya karışmak durumuna girdi.

CIA işkencesi

Bolivya'da tutuklanan ve Castro taraftarlarıyla temas kurduğu ileri sürülen Fransız gazetecisi Regis Debray'nin, CIA tarafından sorguya çekilip işkenceye tâbi tutulduğu iddia ediliyor. Amerikan Büyükelçiliği haberi yalanlamakla beraber Paris'te Debray'ın CIA işkenceleriyle öldürüldüğünde ısrar etmektedir.

Pilot Bölgelerdeki yurttaşlara ışınlandırılmış buğday yedirilecek
(ANT)

— *Işınlandırılmış buğdaydan yemiş, biz de elektrik yerine kullanıyoruz keratayı!..*

28 mayıs

Sunay'a cevap

Cumhurbaşkanı Sunay'ın 27 Mayıs mesajında "Türkiye anayasasının sosyalizme kapalı olduğu"nu ileri sürmesi üzerine TİP Genel Başkanı Aybar şu cevabı verdi: "TBMM de bir sosyalist parti bulunurken Sayın Cumhurbaşkanı'nın anayasamızın sosyalizme kapalı olduğu yolundaki beyanları, çok partili siyasi hayatımızın inkârı anlamına

CEVDET SUNAY

gelen esef verici bir müdahaledir. Sayın Cumhurbaşkanı'nın bu beyanı anayasamızın hüviyetini de tagyir etmektedir. Gerçekten, eski bir anayasa hocası olarak kendilerine anayasamızın sol karakterde ve sosyalizme açık bir belge olduğunu kesinlikle ifade ederim. Kaldı ki, anayasayı yorumlamak Cumhurbaşkanı'nın yetkilerini aşan bir iştir. Nihayet bu beyanlarıyla Sayın Cumhurbaşkanı'nın kapitalizm'in savunucusu durumuna da düşmüş oldukları cihetle mücadele ederek kurulmuş bulunan Türk Devleti'nin aziz varlığıyla da telifi zor bir durum yaratmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanı'nın tarafsız hüviyetini bir an evvel iktisap etmelerini temenni ederiz."

Açlık yürüyüşü

Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı'nın organize ettiği Açlıkla Savaş Yürüyüşü, işçi ve gençlik kitlelerinin iştirakiyle yapıldı. Açlığa karşı savaş haftası dolayısıyla gençlerin çeşitli semtlere astıkları afişler meçhul şahıslar tarafından yırtıldı.

Terör Kanunu

AP Grupu'nda konuşan Başbakan Demirel bir yandan "Türkiye'de hür basın vardır ve yazacaktır" derken bir yandan da Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nun en kısa zamanda mutlaka çıkarılacağını, TRT ve Seçim Kanunlarının değiştirileceğini söyledi.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

BU BİR ÇIKMAZ SOKAKTIR!

GEÇTİĞİMİZ hafta, AP iktidarının gerek dış politikada, gerekse ekonomik politikada nasıl bir çıkmaza sürüklendiğini gösteren gelişmeler getirmiştir. Mısır - İsrail çatışması üzerine patlak veren Orta Doğu Krizi, Çağlayangil hariciyesinin "haysiyetli ve milli çıkarlara uygun dış politika" adı altında üçüncü dünya ülkelerine ve sosyalist bloka yaptığı açılışın sadece bir gösterişten ibaret olduğunu, uluslararası ilişkilerde AP iktidarının Amerika'nın dümensuyundan asla çıkamayacağını inkâr kabul etmez şekilde ortaya koymuştur. Hele Demirel'in ikinci beş yıllık kalkınma planını büyük iddialarla meclise sunduğu bir sırada AID uzmanlarından Prof. Chenery'nin "Türkiye'nin bir ekonomik kriz eşiğinde olduğunu ve devalüasyona gitmekten başka çıkaryol bulunmadığını" açıklaması, AP iktidarının kapitalizm temeli üzerine inşa ettiği iskambilden şatoları yerle bir etmiştir. AP iktidarına ümit bağlamış çevrelerde bir şok tesiri yapan bu sonuca, Türkiye'nin kapitalizme göre şartlandırılmış ekonomisi ile dış politikası bir arada mütalâa edilirse, hiç şaşmamak gerekir.

27 Mayıs'ın getirdiği sola açık anayasaya rağmen, gerek CHP koalisyonları, gerekse AP iktidarı zamanında Türk ekonomisinin yönetimi egemen sınıfların elinde kalmış ve kapitalist esaslara dayanan bir ekonomik politika güdülmüştür. Egemen sınıflar ekonomik kalkınmayı sağlamak için köklü reformlara gidemeyeceklerine ve kendi kendilerini vergileyemeyeceklerine göre, yoğaltım ve yatırım harcamaları dış kapitalistlerin isteklerine göre şartlandırılmış bir ülkede ihracat gelirleri ithalât giderlerini hiçbir zaman karşılayamayacak, dış ödemeler açığı büyüyecek, enflasyonist eğilimler şiddetlenecekti. Dış ödeme açığının büyümesi karşısında Demirel iktidarının başvurabileceği iki çare vardı: Birincisi dış finansman temin etmek, yani Türkiye'nin dostu görünen ülkelerden yardım istemek, diğeri ise Çin Halk Cumhuriyeti de dahil, doğu bloku ile ve üçüncü dünya ile daha sıkı ekonomik ilişkiler kurmak... Ne var ki, iki tedbirin de Türkiye için geçerli olmadığı geçen hafta anlaşılmıştır. Amerika ve diğer kapitalist ülkeler Türkiye'nin yardım isteklerine yan çizerek Türkiye'yi, 1958'de olduğu gibi, devalüasyona zorlamağa başlamışlardır.

DOĞU Bloku ve Üçüncü Dünya ile ilişkilerin artırılması yolundaki gayretler ise, ancak Amerika'nın cevaz verdiği ölçüler içinde yürütülmektedir ve hiçbir sağlam esasa dayanmamaktadır. Amerika'nın çıkarlarının söz konusu olduğu yerde Türkiye'nin çıkarları hiçe sayılmakta, yeni kurulan ilişkiler tehlikeye sokulmaktadır. Arap ülkelerine karşı harekete geçirilen 6. Filo'nun gemilerine Türk limanlarının açılması ve Türkiye'nin Orta Doğu krizinde arapları destekler bir tutum takınmaması bu acı gerçeği açıkça ortaya koymuştur. Bu durum üçüncü dünya ve doğu bloku ile ilişkilerin geliştirilmesini ve yeni imkânlar sağlanmasını büyük ölçüde köstekleyecektir. Her bakımdan Amerika'ya bağımlı durumdaki AP iktidarı, başka çare kalmadığı için Maliye Bakanı'nın yalanlamalarına rağmen, ister istemez Türkiye'yi devalüasyona sürükleyecek, devalüasyon yapıldığı resmen açıklanmasa bile, Türk parasının değeri fiilen düşürülecektir. Bu durumdan yine bir avuç vurguncu istifade edecek, geniş emekçi kitleleri ise daha çok ezilecektir. Bu, kapitalist ekonomiye zorlanan az gelişmiş bir ülkenin dramıdır. Bu çıkmazdan kurtulmak ise, Sayın Cumhurbaşkanı istediği kadar aksini iddia etsin, sosyalizme açık anayasanın himayesinde emekçi kitlelerinin iktidara gelerek sosyalist bir düzen kurmalarıyla mümkündür.

Gösteriş politikasında fiyasko!

■ *Araplarla dostluktan dem vuran hükümet Orta Doğu Krizi'nde Amerikan gemilerine kucak açıyor...*

ORTA Doğu'da patlak veren kriz, Türkiye'nin bir süreden beri Araplara karşı güttüğü *"yaklaşma"* politikasının bir gösterişten ibaret olduğunu açıkça ortaya koydu.

Her ne kadar, kriz patlak verdikten sonra Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Oktay İşcen, dostluk kurduğu gazetecilere özel olarak *"Türkiye'nin anlaşmazlıkta Arapları tuttuğunu"* açıklamış ve bu beyan iktidara yakın gazetelerde yayınlanmışsa da, resmi bir açıklama olmadığı için bu beyan değer taşımıyordu.

Dışişleri Bakanı Çağlayangil ise, bu çok kritik dönemde büyük bir sorumsuzlukla dış gezilerine devam ediyordu.

Ankara'daki Arap Büyükelçileri, Türkiye'nin Orta Doğu krizi karşısındaki resmi tutumunu öğrenmek için sabırsızlanırken, bu konuda ilk resmi açıklama Anadolu Ajansı'ndan geldi. Sözümona Anadolu Ajansı'nın bir

PAEKER HART (Amerika'nın Sesi)

muhabiri Dışişleri Bakanlığı sözcüsüne *"Orta Doğu'daki son tehlikeli gelişmeler muvacehesinde Türkiye'nin Arap ülkeleri ile münasebetlerinin nasıl bir manzara arzettiğini"* sormuş, İşcen de bu soruya şöyle cevap vermişti:

"Hükümetimiz, Arap memleketleri ile ilişkilerinin sağlam bir dostluk zemini üzerinde gelişmesine atfettiği özel önemi programında belirtmiş bulunmaktadır. Bu tarihten beri Arap ülkelerine karşı siyasetimiz bu esastan mülhem olmuştur. Bu münasebetle kısa zamanda kaydedilen inkişaf memnuniyeti muciptir. Bugün bütün Arap ülkeleri ile Türkiye arasında dostluk ve yakınlık mevcuttur."

Bu sorunun ve metnin Dışişleri Bakan Vekili Faruk Sükan tarafından hazırlandığında hiç şüphe yoktu. Hesap ortada idi: İktidar gazeteleri yoluyla önce hükümetin Arapları desteklediği intibaı yaratılmış, sonra da bu açıklama yapılmıştı... Açıklama hiçbir şey söylemiyordu. Eğer, bu açıklama gazetecilerin yüzlerine yapılmış olsaydı, Dışişleri sözcüsüne *"Peki Türkiye'nin İsrail ile münasebetlerinde ne gibi manzara görülüyor"* sorusunun yöneltileceği biliniyordu...

İktidar, bu küçük Osmanlı kurnazlığı ile Türk halkına Arapları desteklediğini ima etmişti...

Açıklama yersizdi, çünkü hükümet açık açık *"Türkiye Arapları destekliyor"* demiş olsa bile, buna inanacakların sayısı bir elin parmaklarını geçmezdi. Geçemezdi, çünkü 25 Mayıs tarihli gazetelerdeki *"Türkiye'deki Amerikan üslerine hazır ol emri verildi"* başlıklı haberler, herşeyi çok öncesinden açıklığa kavuşturmuştu. Bu haberler verilmemiş olsa bile, Türkiye'nin, Amerika'nın politikasına karşı bir politika izlemesini beklemek tek kelime ile saflıktı...

Nitekim, Orta Doğu krizi sürüp giderken, Amerika'nın Türkiye Büyükelçisi Parker Hart'ın olağanüstü kulis faaliyeti dikkatten kaçmıyordu.

Demirel'in başında bulunduğu bir Türkiye'nin Amerika, İngiltere ve Kanada'nın karşı olduğu ve Rusya başta olmak üzere bütün doğu bloku ülkelerinin desteklediği Arapların yanında olması imkânsızdı. Demirel'in liderliğini yaptığı AP iktidara gelir gelmez, komşu Arap ülkeleriyle iyi ilişkiler kurmak için harekete geçmişti. Ne var ki, AP iktidarının Arap ülkelerine açılma politikası, tıpkı doğu ülkelerine açılma politikasında olduğu gibi, Birleşik Devletler'in verdiği *"icazet"* in sınırları içinde olmak zorundaydı.

Gerçekten de, AP dış politikasının bol sayıda resmi ziyaret, tantanalı kabuller, temel hiçbir yenilik getirmeyen yuvarlak demeçlerin dışında herhangi bir gelişme kaydettiğini söylemek mümkün değildi. Üstelik, bu gösteriş politikası, Üçüncü Dünya ile doğu ülkelerine *"ölçülü açılma"* da bile becerikli sayılamazdı. Talihsiz bir biçimde yanlış atlara oynanıyor, açmazlara, güldürü sınırlarını aşan durumlara düşülüyordu. Nitekim Arap ülkelerine açılmada AP dış politikası, uyanan arap milliyetçiliğini kösteklemek amacıyla Anglo-Amerikan ajanları tarafından kotarılmak istenen İslâm Paktı dolabının baş oyuncusu monarşist Faysal'a yanaşmıştı. Sadece bu Türkiye'yi Arap dünyasının gerçek temsilcilerinden uzaklaştırmaya kâfi gelirken AP dış politikası, şimdi de Arap ülkelerinin ölüm kalım savaşına hazırlandığı bir sırada yuvarlak lâflarla işi geçiştirmeğe çalışmaktaydı. Öte yandan ne işe yaradığını Kıbrıs'ta kesin bir biçimde öğrendiğimiz Orta Doğu Jandarması Altıncı Filo'ya bağımsızlık savaşında müstevliyi denize döktüğümüz limanımızı açmak Arap ülkelerine dostluk gösterilerini acı bir şekilde yalanlamaktaydı. Şimdiye kadar tantanalı seyahatler ve yuvarlak lâflarla sürdürülen icazetli gösteriş politikası, Orta Doğu krizinde böylece fiyasko ile sonuçlanmıştı.

DİKKAT, KARINCA KANATLANIYOR...

TÜRKİYE'de oturan burjuvalar iyicene meydanı boş buldular. Kendilerini memleketin sahibi sanıyorlar. Biz memlekette her istediğimizi yaparız, kırarız, dökeriz, satarız, diyorlar. Kim ne karışır, diyorlar.

Bu günler Menderes'in son günlerinden beter. Alavera dalavera gırla. Millet bir soygunda ki amanallah.. Fakir fıkaranın beli bükülmüş.. Vur abalıya gene. Fakir fıkara susuyor. Milletin zinde güçleri susuyor. Sandıktan çıkanların hiç bir şeyden, Anayasadan korkuları yok. Onlar için Anayasa dediğin çiğnenmek içindir. Bir göstermeliktir. Hak hukuk, adalet, eşitlik sözden başka bir şey değildir.

Türkiye'deki burjuvalar soygunları sürüp gitsin diye her şeye, her kötülüğe başvururlar. Bu Türkiye'deki oturan burjuvalar taklit insanlardır. Kökleri gelenekleri yoktur. Zalimdirler. Vicdansızdırlar. Dünyadaki burjuvalar da öyle ya, onların gene kökleri, gelenekleri, bir takım kuralları vardır. Türkiye'de oturan taklit burjuvaların hiç bir ahlâki kuralları olamaz. Olmamıştır. Bir tek kuralları vardır, maymuncasına Avrupa'daki ağalarını taklit etmek..

Bu taklit burjuva yeryüzündeki en beneil yaratıktır. Kendisinden başka hiç bir şeyi düşünmez. Bu taklit burjuvanın idealizmi yoktur, olamaz. Vatan, millet onun için sadece ve sadece sömürülecek araçlardır.

Türkiye'de oturan burjuvalar kötü bir yerdedirler. Bir beşinci kol durumundadırlar.

Bir İtalyan gazetecisiyle sohbet ediyorduk.

«Geri kalmış memleketin burjuvası eski sömürgecilerin Asya'daki Afrika'daki Albaylarının yerini almıştır. Öyle Albaylar ki, milletlerin onlarla mücadele etmeleri, onların ellerinden kurtulmaları, sömürgecilerin Albaylarıyla mücadele etmekten daha zor. Milletlerin onlardan kurtulmaları daha güç.»

İkimiz de bu düşüncedeydik.

Fakir fıkara susuyor. Çünkü yeni biçim Albaylar onları afyonluyorlar. Onları, ellerindeki güçleri, kendi kendilerine düşman kılıyorlar. Yeni biçim Albayların korkunçluğunu millet o kadar anlayamıyor. Yeni biçim Albay olduklarını kimse kolay kolay çakamıyor.

Adam en müslüman dindardan daha dindar. Adam en büyük milliyetçiden daha milliyetçi. Bir memlekette kutsal ne kadar kavram varsa, onlardan yana o. Yeni biçim Albaya karşı koyan müslüman müslüman değil.. Milliyetçi milliyetçi değil.. Yeni biçim Albaylara karşı koyanlar vatansever değil.. Ellerindeki araçlarla bunu mükemmelen beceriyorlar. Vatanseverleri vatan haini, gerçek dindarları dinsiz gösterebiliyorlar.

İşte bu yüzden yeni biçim Albaylarla mücadele etmek zor oluyor.

Bir takım iyi niyetli fakir fıkara da onların propagandalarına kapılıp kendilerine karşı koyuyorlar. Bir takım satın aldıkları, besledikleri militanları var.

Memleketin aydınları, zinde güçleri bunu çakmıyorlar mı? Bu yeni biçim Albaylık oyunu bu vatanseverlerin gözlerinden kaçıyor mu?

Her şey öylesine ayan beyan ki, her şey öylesine kör kör parmağım gözüne ki.. Sömürgecilerin yeni biçim Albaylık oyununu herkes biliyor. Peki, öyleyse.. İçerde çok büyük güçleri var.. Bütün propaganda onların elinde. Bütün ekonomik güç onların elinde.. Bu kadarla da kalsa iş kolay. Bir de dışardaki büyük sömürgeci güçlere dayanmışlar sırtlarını.. Eeeeh, dört başları mâmur.

Niçin kültürleri yok ediyor, yozlaştırıyorlar? Niçin geleneklere saldırıyorlar, onları yıkmağa çalışıyorlar? Niçin bir milletin tarihini küçümsüyorlar? İçinde bulundukları milleti niçin bağımsız olamayacak kadar küçük görüyorlar? Ve de bunu millete telkin ediyorlar durmadan? Niçin, niçin? Kişiliği olan, kendini adam sayan bir millet ne olursa olsun işi bir gün çakar da onun için? Onun için milleti millet yapan her kutsal kavramı yozlaştırıyorlar..

Millet, onlar için devam etmesi gerekli olan bir şey değil.. Sömürülecek bir köleler yığınıdır. Sömürebildiği kadar sömürür.. Sonra, sonra.. Sonrası, isterse yok olsun..

Yeni biçim Albayın gözü bir adım ötesini görmez. Şu memleketin varlıklarını koruyayım da daha uzun bir süre sömüreyim demez. Kaynaklar biterse, ben de kendime başka bir yer ararım, der.

Onun için bir tek ağaç bırakmayacaklar Türkiye'de. Satış oraya geldi dayandı. Ama yağma yok. Bu memleketin vatanseverleri birkaç kişi de kalmış olsalar.. Çokturlar ya.. Ne kadar güçsüz de olsalar.. Güçlüdürler ya.. Topraklarını öldürtmeyecekler.

Ben birkaç yıl öncesine kadar çok karamsardım. Yeni biçim Albaylık oyunuyla başa çıkmayı mümkünsüz sayıyordum. Ama şimdi umutluyum. Millet kurtulacak. Yeni biçim Albaylar kendilerini, niyetlerini çok çabuk açığa vurdular.

Meydanı boş buldular. Kendilerini memleketin sahibi sanıyorlar. Onun için böyle pervasızlar.. Onun için bu kadar şımarıklar. Onun için bu kadar küstahlar. Onun için, Amerika bu memleketten gitmeğe kalkarsa, yalvar yakar olur, yakasından tutar onun gitmesini önlerim, diyebiliyorlar...

Dikkat, karınca kanatlanıyor..

Bakan otomobilleri, Orta Doğu durumunun görüşüldüğü Çankaya Köşkü'nün önünde...

TİP

■ *Aybar, Vietnam üzerine Ankara ve İstanbul'da iki konferans verdi*

STOCKHOLM'de Vietnam savaş suçlularını yargılayarak Amerika'yı mahkûm eden Russell Mahkemesi'nin üyesi TİP Genel Başkanı Aybar, geçen hafta Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi konferans salonunda ve İstanbul'da Açık Hava Tiyatrosu'nda *"Vietnam Savaşı ve Milletlerarası savaş Suçluları Mahkemesi"* konusunda iki konferans verdi.

MEHMET ALİ AYBAR
(Amerika savaş suçlusudur)

Büyük dinleyici kitleleri tarafından ilgiyle izlenen her iki konferansın da, Amerika'nın Vietnam Savaşı'na nasıl karıştığını ve bu karışmanın nedenlerini açıkladı.

Amerika'nın Vietnam Savaşındaki tutumunu İkinci Dünya Savaşından sonra Amerikan kapitalizminin ve Amerikan çıkarlarının bir gereği olarak mütalâ edilmesi gerektiğini açıklayan Aybar, Amerika'nın Vietnam'da önceleri Fransızları desteklediğini, Baodai yönetimine askeri ve ekonomik yardımda bulunduğunu, bir yandan da daha o tarihlerde Vietnam'a askeri ve ekonomik misyonlar yerleştirdiğini anlattı.

Fransızların Vietnam halkını dize getirememesi ve yenilmesi üzerine Amerika'nın işi doğrudan doğruya ele aldığını söyleyen TİP Lideri, Cenevre Antlaşmalarını daha başından itibaren engelleyen Amerika'nın Vietnam'ın stratejik durumunu ve tabiî zenginliklerini gözönünde tutarak Vietnam halkına karşı bir saldırı savaşına giriştiğini ve bir halkı tamamen yok etmek amacıyla yürütülen bu savaşın üçüncü bir dünya savaşı da doğurabileceğini belirtti.

Aybar, Vietnam Savaşı'nı şöyle yorumladı:

"Gerçekte fukara fakat kahraman Vietnam halkı, bütün mazlum milletler için savaşıyor. Vietnam savaşı, hepimiz için bir ölüm kalım savaşıdır. Ve Amerikan emperyalizmi yenilecektir. Dünyanın bütün mazlum milletleri kaderlerini bizat kendileri tayin ederek özgür yaşamak ve ilerlemek hakkına sahip olacaklardır, ya da Amerikan emperyalizmi Vietnam halkını dize getirecek ve dünya sömürücü kuvvetin kahredici karanlığına gömülecektir. Ancak ne var ki, özgürlük savaşı veren halkları yenmek, dize getirmek mümkün değildir. Amerikan emperyalistleri Vietnam halkını dize getiremeyeceklerdir, dize getirememelidirler. Dünya uyanıyor. Amerikan halkı uyanıyor. Daha geçenlerde 250 bin kişinin katıldığı muazzam bir gösteri yapıldı. Dünyanın dört bir yanında Vietnam'ı destekleme kampanyaları açılıyor. Milletlerarası Savaş Suçluları Mahkemesi, bu genel uyanış ve bilinçlenişten doğmuştur."

Aybar, daha sonra, Amerika'nın savaş kanunlarını, örf ve âdetlerini de hiçe sayıp sistemli bir şekilde harp fiillerini sivil halka tevcih ettiğini, okulları, hastaneleri ve ibadet yerlerini, Vietnam halkı için hayatî önem taşıyan barajları sistemli bir şekilde ve inatla bombaladığını anlatarak *"Amerika Vietnam'da kendi imzasını taşıyan bütün kuralları pervasızca ve küstahça çiğnemiştir. Mahkemenin kararı âdil bir karardır."* dedi.

Aybar'ın İstanbul Teknik Üniversite Talebe Birliği'nin çağrısı üzerine Açık Hava Tiyatrosu'nda verdiği konferansı izleyen beş bine yakın dinleyici açıklanan dehşet verici gerçekler karşısında Amerika, Johnson ve Demirel'i zaman zaman şiddetle protesto etti.

Biz biliriz o ciddiyeti

Çetin Altan

BUGÜN en başta AP'liler olmak üzere bir çok politikacının düşünce kıyısında kıvrılmış duran bir soru vardır:

— Eski D.P. liderlerini siyaset dışında tutmak acaba ne zamana kadar mümkün olacaktır?

Bir iktidar partisi düşünün ki gerçekte onların prestijiyle ve onların yakın akrabalarından adaylar göstermek suretiyle oy toplamaktadır... Ama onlar siyaset dışında kalmaktadır. Bu normal bir oluş değildir. Ve Türk politika panoramasında etrafı kırmızı kalemle çevrilerek üzerinde durulması gereken bir noktadır...

Bu hususu en iyi değerlendirenlerin başında Demirel'in geldiği muhakkaktır. 141 ve 142. maddeden mahkûm olanların genel affın içine alınmasına dahi karşı çıkmış bulunanlardan sosyalistlik havariliği bekleyenler, her ne kadar kendi haklarında yaptıkları ciddiyet propagandasıyla sık sık ters çıkan hesaplarını örtmek isterken bu boşluğu görmezlikten de gelmiye kalksalar, gerçeklerdeki ciddiyet onların kendilerine yakıştırmıya çalıştıkları ciddiyeti fersah fersah aşmaktadır.

D.P. öncüleri siyaset dışında kalacak ama onların prestiji ve oy kapasitesi iktidarda olacak... Bu garipliğin sonuna kadar sürüp gitmesi kolay değildir.

Burada yine en önemli faktör Amerika'dır...

Amerika yıpranmış ve fazlasıyla afişe olmuş beceriksiz bir kadro yerine, politikada çok daha usta, halkı kendisine çok daha bağlamış bir kadroyu Türk siyaset sahnesinde acaba zamanı gelince kullanmıyacak mıdır?

Tüm bir hayâl midir bu düşünce? Yoksa bir çok kişinin yan gözle gözetlediği ve dile getirmiye pek gönlü yatmadığı kaskatı kopkoyu bir gerçek midir?

Perde arkasında duran böylesine bir gücü kullanmayı hesapları içinde seyretmekte olan kimseler yok mudur Türkiye'de?

Meselâ Feyzioğlu hiç mi aklına getirmemektedir bu konuyu?

Ciddiyet Türkiye'nin bünyesinde yatan faktörleri ıska geçerek kendi gönlüne uygun hayalleri strateji diye ortaya koymak değil, mevcut somut gerçekleri bütün genişliğiyle göz önünde tutmaktır.

Yoksa antiemperyalist cepheyi kuvvetlendirme gerekçesine sarılarak bir takım duygusal ve kişisel rüyalara dalmıya çalışanlar, birdenbire karşılarında emperyalist cephenin ne kadar büyüdüğünü görmekle hâlâ uyanmamışlarsa ciddi adını verdikleri rüyalarına devam edebilirler...

Ve bizim üzerinde dikkatle durmakta olduğumuz garip durumun, kıvamı geldiği zaman nasıl bir sürprizle sahnede kendisini belli etmiye başlıyacağını şaşırarak görürler.

Antiemperyalist cephe el şakakta şiire mısra düşürmek gibi kolay yoldan formüller düşünerek kurulmaz. Emekçi halkta sınıf bilincinin pekleşmesi ve bunun yaratacağı derin etkilerle kurulur. Bu çabayı pek zor bulanlar, antiemperyalist mücadeleyi daha kolay olabilirmiş zannedenlerdir. Oysa antiemperyalist mücadele sınıf bilincinin uyanmasındaki çabalardan da zor bir mücadeledir. Bunun son örneği de Yunanistan'dır.

Oyları yüzde 29'un altına da düşecek bir C.H.P. İsmet Paşa siyasetten şu veya bu şekilde ayrıldığı zaman antiemperyalist bir mücadelede ne kadar ağırlık sahibi olacaktır? Ve bu mücadelede ne kadar ayak direyebilecektir?

Bu mücadelede asıl dayanak noktasını sosyalist örgütün dışında arayanlar boşuna zaman kaybetmektedirler. Harita üzerinde tahmin kurmakla savaş kazanılmaz. Bütün sosyalistlerin bilfiil Anadolu'da halkı uyarmaları ve onu kendi örgütü içinde sağlam bir güç haline getirmiye çalışmaları kendilerine düşen en ciddi görevdir.

Bunu yapmadan ciddiyetten söz açmak, ciddiyetsizliğin ta kendisidir. Bir sosyalist önce sosyalist eylemin gereğini yapar... Bu gereği yandan dolaşarak başka formüllerle politika kombinezonlarına bel bağlamak, üstelik de en çürük tahtalarla bu kombinezonlarda temel kurmıya çalışmak çocukların su leğeninde kaptanlığa özenmesine benzer...

Oysa deniz ortadadır. Rota meydandadır. Gemi palamarları çoktan çözmüştür... Kıyıdan kaptanlık etmek niye...

Yüzbinlerce emekçi sosyalist aydınların katkısını bekliyor sömürgede...

Antiemperyalist cepheler evde kurulmaz. Halk içinde, eylem içinde kurulur... Asıl ciddiyet bunu kabul edip benimsemektedir...

Buna bir türlü yanaşmadan C.H.P.'yi sosyalist yapalım, Bölükbaşı'nı sosyalist yapalım diye el güciiyle gerdek hazırlamak diye bir usul yoktur sosyalistlikte...

Gelin Anadolu'da elbirliğiyle çalışalım diyoruz.

Bunun cevabı:

— Aman ne kadar gayrı ciddi teklif. Bizim yerimize Bülent Ecevit ile arkadaşları çalışsın, biz onları hazırlıyoruz yetmez mi, değildir...

C.H.P. nin yarısını kazanalım derken, yarısını olduğu gibi karşı tarafla perçinlemek ve sonra geri kalan yarıyı da tam kazanamamak ve sonra bunu ciddi bir strateji diye ortaya çıkarmak... Ve ille de fiilen mücadeleye girmemek.

Antiemperyalist cephe de kurulacaktır, halk da bu mücadelede en büyük öncülüğü edecektir... Olacaktır bütün bunlar. Çünkü alargdan değil gerçekten çalışan sosyalistler de vardır Türkiye'de... Ve onlar uzağı çok daha iyi görmekte, stratejiyi çok daha sağlam temellere oturtmaktadırlar. Kompradorların en çok kimlere kızdığına dikkat etmek bunu anlamıya yeter de artar bile...

BASKI

■ *Bir sendikacının pasaportu iptal edilerek uluslararası toplantıya katılması önlendi*

Devrimci sendikacılara ve sosyalist aydınlara karşı polisin anayasaya ve kanunlara aykırı baskısı devam etmektedir.

Yapı İşçileri Sendikası (YİS) Genel Teşkilâtlanma Başkanı ve Dış Münasebetler Müdürü Suat Şükrü Kundakçı Milletlerarası Kimya İşçileri Federasyonu'nun toplantısına davet edilmiş ve bu toplantıya katılmak üzere pasaport almıştır. Ancak pasaport verildikten kısa bir süre sonra İstanbul Dördüncü Şube Müdürlüğü, Ankara'dan aldığı emir gereğince, verilen pasaportu geri almak için seferber olmuş, bütün çıkış noktalarına Kundakçı'nın kimliğini bildirerek kendisinin yurt dışına çıkamayacağı duyurulmuştur.

Oysa, bir yıl önce aynı sendikacının yurt dışına çıkmasına izin verilmiş bulunuyordu.

YİS'in yayınlandığı bildiriye göre, meselenin içyüzü şudur:

YİS, pipeline boru hattında Fransız işverenine karşı yapılan grevi başarı ile yürütmüş, Suat Şükrü Kundakçı'nın da bu grevde büyük emeği geçmiştir. Hattâ, kendisi bir ara, bu grev dolayısıyla tutuklanmıştır.

Aynı zamanda, YİS, 20 Mayıs'ta yaptığı toplantıda Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na katılma kararı almıştır.

YİS'in bildirisinde polisin davranışı protesto edilerek şöyle denilmektedir: *"Devrimci ve sosyalist bir sendikacının yurt dışına çıkmasına Anayasa'da mani bir hüküm bulunmasa da, yabancı sermayelere başkaldıran yiğit işçi liderlerine hükümetçe izin verilmeyecektir. Halkımızca bu böyle bilinsin ve unutulmasın."*

Komutanlara köşkler yaptırılıyor

■ *Çankaya'da "yasak bölge" dahilinde inşa ettirilen komutan lojmanları mefruşatı ile yarım milyon liraya mal olacak...*

Her biri 250 Bin Lira'ya mal olan ve Genelkurmay Başkanı ile kuvvet komutanları için Çankaya Köşkü bahçesinde inşa edilen lojmanlardan biri. Ağaçlardan ötesi yasak bölgedir.

BAŞKENT Ankara'nın Çankaya tepesinde Cumhurbaşkanının, geniş bir alana yayılan büyük bahçesinin ortasında köşkü vardır. Yüzünüzü köşke döndünüz mü, sağ yanınızda bir zamanlar Menderes'in oturduğu bir başka köşk görürsünüz. Ardınızda ise Hariciye köşkü kalır. Biraz daha sağ yanınızda, asfalt yolun hemen kıyısında ise, yamaç'a doğru yayılmış dört tane yeni yapı vardır. Kaba kısımları tamamlanmış olan bu dört yapının bulunduğu bölge, Cumhurbaşkanlığı köşkü sınırları içindedir ve duvarın hemen üzerinde *"içeri girmek yasaktır"* yazılıdır. Buradan içeriye girilmez, çünkü Çankaya köşkü bahçesi yasak bölgededir.. Her biri en azından iki yüz elli bin liraya çıkan dört yapının biri Genel Kurmay Başkanı, üçü ise Kuvvet komutanlarına lojman olarak yapılmaktadır.

Öndeki giriş kapısından geçtiniz mi, bir antre vardır. Sağ yanda bir salon ve salonun sağında ön bölümü tamamen cam, rahat ve aydınlık bir ikinci salon, salonda şömine yer almıştır. Sol yanda mutbak ve hizmetçiler için, odalar sıralanmıştır. Doğru geçildiğinde iki yan yana oda bulunan alt kattan, üst kata zarif bir merdiven ile çıkılır. Merdivenlerin sonunda geniş bir başka salon ve sonra odalar, odalar ve yine odalar vardır... Lojman olduğu için binaların tefrişini de devlet yapacaktır. En azından iki yüz elli bin lira da döşenmesine harcanacak olan lojmanların biri, en azından yarım milyon liraya mal olacaktır...

İnşaata kamyonların girip çıkmasını sağlamak için yıkılan Çankaya Köşkü Bahçe duvarına yaklaşınca karşımıza pala bıyıklı, iri yarı bir genç adam dikildi. *"Yasak hemşehrim"* dedi, *"Buraya girmek yasaktır. Çünkü burası komutanların evleri olacaktır."*

Elimiz ile ağaçların arasında görünen modern villaları işaret ederek sorduk: *"Kaça çıkacak usta bunlar..." "Ne yapacaksınız. İkiyüz elli bine çıkacak galiba"* dedi... Ve sonra ısrarla ve inatla şunları söyledi:

— *"Siz gazetecisiniz galiba. Fakat kim olursanız olun, buraya girmek ve resim çekmek yasaktır. Yalnız fotoğraf makinesini biriniz tutarsa, öbürü şöyle bir baksın içeriye..."*

"Neden öyle" dedik, *"Resim çekmek neden yasak?"* Omuzlarını kaldırıp *"Bilmem"* dedi, *"Bana öyle emir verdiler. Resim çektirmeyeceksin"*

Ne zaman biteceğini sorduk, tersleyerek konuştu:

— *"Galiba iki aya kadar bitecek. Öyle sıkıştırıyorlar ki. Çok çalışıyor işçiler. Temmuz'un sonunda biter gibime gelir. Herkes aynı şeyi soruyor: Ne zaman bitecek? Sanki soranlar oturacakmış gibi. Ne zaman biterse biter? Size ne oluyor ki, başkalarına ne oluyor ki. Gelip oturacaklar sorsa yüreğim yanmaz. Hep, siviller soruyorlar ne zaman biteceğini, kaça çıktığını... Allah Allah, kaça çıkarsa çıkar onlara ne oluyor. Sanki parasını cebinden vereceklermiş gibi..."*

Kaş yapayım derken...

Askeri Personel Tasarısı'nın getirdiği bazı adaletsizlikler ve bütçeye yüklediği mali yükün karşılanması meselesi geçen hafta mecliste ve kamuoyunda geniş tartışmalara yol açtı.

En kıdemli assubaylara dahi bir asteğmenden daha az ödenek tanınması, askeri yargıç ve hekimlerin ödeneklerinin ise eski seviyesinden aşağı düşürülmesi bu ordu mensupları arasında haklı bir tepki yarattı. Ordu mensupları arasında bu gibi ayırımların ulusal güvenliğimiz bakımından yaratacağı tehlikeleri göz önünde tutarak politikacıların tasarıyı daha âdil ölçüler içinde kanunlaştırmaları gerekmektedir.

Ayrıca, tasarının mali hükümlerinin uygulanması için 448 Milyon Lira'ya ihtiyaç vardır. Oysa, hatırlanacağı üzere, sivil personel için çıkartılmış olan Devlet Personel Kanunu'nun uygulanması, gerekli para bulunamadığı için geri bırakılmıştır. Bu bakımdan ya Askeri Personel Kanunu Meclis'ten geçse de uygulanması geciktirilecek ya da askeri personel ile sivil personel arasında da bir ayırım yaratılmış olacaktır. Abdi İpekçi'nin Milliyet'te dediği gibi, «Bu durumdan en fazla, lehlerine hüküm getirilen subaylar rahatsız olacaktır.»

Adalet Partisi, hesapsız kitapsız personel politikası ile bütün devlet memurlarını ve ordu mensuplarını huzursuzluğa sürüklemiş, kaş yapayım derken göz çıkartmıştır!

Sandıktan değil bavuldan çıkma!

Demirel kendisine karşı tenkitlerin ağır bastığını görünce «Biz sandıktan çıkmayız» deyip duruyor.

Herhalde bir yanlışlık olacak.

26 kişilik Almanya seferi heyetinin ganimetlerine bakılırsa, sandıktan değil, «bavuldan çıkma» olsa gerek!

GENÇLİK

■ *"CIA Türkiye'de bir Patakos bulamayacaktır"*

Ankara'daki öğrenci kuruluşları ortak bir bildiri yayınlayarak emperyalizmin Yunanistan'da oynadığı oyunları takbih etmişlerdir. Emperyalistlerin Türkiye'de de ordu yüksek komutanlarını halktan ayırma çabalarını dikkatle izlediklerini belirten gençler *"Türk Ordusu'nun geleneğinde bir 27 Mayıs var. Türk Ordusu milliyetçi güçler safındadır. Kumanda kadrosunu burjuvalaştırma çabalarının boşa çıkacağına ve ordumuzun şanlı tarihinin, devrimci geleneğinin mutlaka ağır basacağına kesin olarak inanıyoruz. CIA, Türkiye'de bir General Patakos bulamayacaktır"* demektedirler.

Genelkurmay Başkanı ve kuvvet komutanları için yaptırılmakta olan lojmanların inşaat yerine hiçbir sivil yaklaştırılmamaktadır. İnşaat yakında tamamlanacaktır.

Ferruh Doğan

"BİR ZEVK-İ TAHATTUR"

FETHİ NACİ

YURTTAŞLIK Bilgisi kitaplarında 27 Mayıs'la ilgili bölümlerin değiştirileceği yolunda çıkan haberlerle ilgili olarak Senato'da tartışmalar olur ve Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, "*Bazı ağır ithamlar yer almıştır. Bakanlık, kitaplarda yer alan 27 Mayıs bölümlerinin yeniden gözden geçirilmesini istemiştir*" derken 27 Mayıs hareketini anmak oldukça hazin. Yedi yıl sonra ne kaldı ki 27 Mayıs'tan? "*Bize bir zevk-i tahattur kaldı*" *diyen* Ahmet Haşim'den ne farkı var 27 Mayısçıların? Adalet Partisi, bu "*zevk-i tahattur*"u da yok etmek çabasında.

27 Mayıs hareketi bir gerçeği bir kere daha gözler önüne sermiştir: Halk kitlelerini uyandırıp bilinçlendirerek halkla birleşmeyen, çıkarlarını halkın çıkarlarıyla özdeşleştirmeyen, kendi dar görüşlerinden sıyrılarak işçi sınıfının bilimsel tutumunu benimsemeyen orta sınıflar, ister istemez, ya hakim sınıflara teslim olmak, meydanı onlara bırakmak, ya da hakim sınıflarla işbirliği yapmak zorundadırlar.

BİR küçük burjuva hareketi olan İttihat ve Terakki hakkında ünlü bir Türk marksisti 1924 yılında şunları yazıyordu: "*Artık onlar kendi partilerinin efradını ve neşet ettikleri sınıfı değil, daha Abdülhamit zamanından beri Türkiye'de mevcut, kozmopolit unsurlardan mürekkep şehirli sermayedarlar sınıfını temsil ve onun menfaatlerini müdafaa ediyorlardı.*"

CHP hakkında aynı kalemin 1925'te yazdıkları: "*Bu küçük burjuva fırkasına mensup nüfuzlu azanın sermayeleri arttığı nisbette inkılâpçılığı azalacak; himayeciliğe nihayet vermek, ecnebi sermayesiyle uzlaşmak, eski iktisadi usullere ricat etmek için gayet mükemmel vesileler bulunacak...*"

Türk marksistlerinin çıkardıkları bir derginin 5 şubat 1925 günlü sayısında da şunları okuyoruz: "*Hükümetin ve hükümet partisinin etrafını alan Anadolu burjuvazisi, istiklâl mücadelesinin galeyana getirdiği milliyetperverlik hislerini nakte tahvil etmek ve bu vasıta ile büyük sermayedar mevkiine yükselmek gayesi arkasından koşuyorlar.*" (Üç metin aktarımı için de kaynak: Mete Tuncay, Türkiye'de Sol Akımlar)

MİLLİ mücadeleyi aydınlar ve eşrafla birlikte yapan halk kitleleri hep yurt yönetiminin dışında tutulmuştur. Aydın-halk, daha doğrusu bürokratik burjuva - halk ayrılığı en açık ifadesini layiklikte buluyor. Layiklik, Çetin Altan'ın çok güzel belirttiği gibi, bir israf politikasının ambalajı oluyor ve halkla aydınların arasını büsbütün açıyor. Yüzeyde kalan birtakım yenilikler yapılıyor, ama toprak reformu yapılmıyor, işçilerin örgütlenmelerine, bilinçli bir sosyal güç olmalarına engel olunuyor, büyük halk kitleleri tam bir cehalet içinde bırakılıyor.

1946-1960 yılları ise Türkiye'de Filipin demokrasisinin hüküm sürdüğü yıllardır. Bugün ortanın solunu savunanlar, o yıllarda, Türkiye'nin temel meselelerinin konuşulmasını, tartışılmasını, geniş kitlelere mal edilmesini kesinlikle önlemişlerdir. Sadece nisbi temsil, çift meclis, üniversite muhtariyeti, Anayasa mahkemesi gibi konuların tartışıldığı dönemde yetişen zinde kuvvetler, 27 Mayıs sabahı elbette ne istemediklerini biliyorlardı, ama ne istediklerini bilmedikleri gün geçtikçe daha iyi anlaşılıyor. Böyle bir hareketin sonu elbette başarısızlıktı: Gitti Menderes, geldi Demirel!

1946'da, Türkiye'de demokratik düzeni kurduklarını iddia edenler, toprak reformunu yapmamış, sanayileşme yoluna girmemiş, halkını okur yazar hale getirmemiş bir ülkede böylesi bir demokrasinin toplumun en gerici güçlerini iktidara getireceğini elbette biliyorlardı. Sosyalist partisi olmayan bir demokrasinin Filipin demokrasisinden başka bir şey olmayacağını elbette biliyorlardı. İstedikleri bir şey vardı: Halkı yurt yönetiminin dışında tutmak, halk kitlelerinin bilinçlenmesini önlemek. Bundan ötesi, demokrasi adına hâkim sınıfların kendi aralarındaki aile kavgalarıydı.

27 Mayıs, bir açıdan, alıştığı iktidar ortaklığından uzaklaştırılan bürokratik burjuvazinin hareketi olarak yorumlanabilir. Ama 27 Mayıs'tan sonra temeldeki meselelere el atılıp köklü reformlar yapılmadığı için zinde kuvvetler kendini birdenbire bir Sisyphe durumunda bulmuştur.

Ne var ki, 27 Mayıs'ın getirdiği Anayasa, bu Anayasanın sağladığı özgürlükler artık sadece ne istemediğini değil, ne istediğini de bilen kitleler yaratmak yolundadır. Orta tabakaların toplum içinde sınıflar üstü bir güç olmadığı, olamayacağı iyice anlaşılıyor. Orta tabakaların gerçek bir güç haline gelmesinin ancak halk kitleleriyle ve bilimsel sosyalizmin çizgisinde birleşmekle mümkün olacağı gün geçtikçe daha aydınlanıyor. Kendi küçük burjuva ideolojilerini bırakarak sosyalizmi benimseyen orta tabakaların, halk kitlelerinin uyandırılıp bilinçlendirilmesinde, örgütlenmesinde ne kadar önemli, ne kadar etkili olduğu deneylerle ortaya çıkıyor.

SOSYALİZMİ yolundan saptırmak isteyenler, halk kitlelerinin bağımsız bir siyasi güç haline gelmesini önlemek için, orta tabakaları halktan uzak tutmak çabasındadırlar. Türkiye'de sosyalizmin kuruluş şartı olan halk-orta tabakalar ittifakı yerine, bağımsız orta tabakalar görünüşü yaymağa çalışmakta, halkın uyanışını görmemezlikten gelmekte, kısa vadeli, sonu şüpheli hedefler ardında koşmaktadırlar. Görüşlerinin haklılığını savunmak için de tek sosyalist örgütün orta tabakalara karşı olduğu yalanını yaymakta, parti programında var olan bölümlerin olmadığı yalanını söylemekten kaçınmamaktadırlar. Bunların sosyalizm adına neleri savundukları çok kısa bir sürede ortaya çıkmıştır.

Yedi yıl sonra 27 Mayıs'ı anarken orta tabakalar meselesi üzerinde durmak bir zorunluluk olarak görünüyor. 27 Mayıs hareketinin başarısından çok başarısızlığıyla öğretici oluşunun temelinde bu mesele yatmaktadır.

Tayland ve Laos'ta bir Tü

BİRLEŞİK Devletler, Vietnam'da sürdürdüğü yeryüzünün en hunhar sömürge savaşında Kuzey Vietnam ile Güney Vietnam arasındaki «No Mans Land»ı işgal ederek ilk kez Kuzey Vietnam ile direkt bir biçimde karşı karşıya gelmek suretiyle *«dehşet tırmanması»*nda Üçüncü Dünya Savaşı'nın tehlikeli sınırına kadar dayanmıştır.

Dünya kamuoyunun bütünyle takbih ettiği bu yeni aşamayla Pentagon'un savaş çılgınları, Kuzey'in büyük endüstri merkezlerini ve şehirlerdeki sivil halkı bombalamakla Ho Şi Minh'i dize getirmeyi başaramayınca dünya barışını ve bunca emeklerle elde edilen barış içinde birlikte yaşama düzenini bütünüyle tehlikeye atmak bahasına işi Kuzey Vietnam'a direkt saldırıya götürmek kararındadır. Yakın bir gelecekte görülmemiş dere-

recede şid
savaşının
gün mese
dir Tayla
sağlayan
olduğu g
tına alm
kapı dışa
nda büyü
ney-doğu
land ve I
larını yap
nus ve F
şı'nda Ta
Kurtuluş-
ünlü Ho

AMERİKA'NIN D

"TONKİN uzun süren bir savaştan *sonra* işgal edilebildi. Yirmibeş bin Fransız askeri görünmeyen bir düşmanla çarpışmak zorunda idi. Bu düşman geceleri hücum edip gündüzleri kaybolarak kelimenin tam anlamı ile bir çete savaşı yapıyordu."

Yukarıdaki satırlar Ho Şi Minh veya General Giap'ın (Dien Bien Phu kahramanı) hatıra defterlerinden alınmış olmayıp 1910 yılı Encyclopedia Britanica'sının kolonialist Fransız ordusunun 1884'de Vietnam'da karşılaştığı güçlüklere ayırdığı bölümden alınmıştı. Bugün rahatlıkla söylenilebilir ki, Güney Doğu Asya'da özellikle Vietnam'da durum 1884 yılından bu yana hiç değişmemiştir. Değişen tek şey savaşın daha modern usûllerle, daha öldürücü, daha amansız bir şekilde yapılmasıdır. Askerî ve ekonomik yönden dünyanın en güçlü memleketi Amerika'nın cılız Vietnam'a insafsızca saldırması, bütün dünyada tepkiler yaratır, kamuoyu emperyalist Amerika'yı şiddetle takbih ederken, aynı etnik grupa ve aynı dine mensup olan Vietnam'ın komşularının, burunlarının ucundaki bu çirkin savaşa karşı takındıkları durum nedir?

Son Uzak Doğu yolculuğum sırasında bu memleketlerin değişik tutumlarını yakından izlemek fırsatını buldum.

Tayland ve Laos'un tutumları Vietnam savaşını doğrudan doğruya etkilemektedir. *Tayland'da üç ay kaldım.* Tayland, hür insanlar ülkesi anlamına geliyor. Yalnız 40.000 Amerikan askerinin varlığının her yerde hissedildiği, 1951 yılından bu yana 450 milyon dolar yardımı cebe atıp Amerika'nın bir dediğini iki etmeyen bir hür insanların ülkesi...

İnsanları yakanlar!

Kuzey Vietnam'ı bombalayan Amerikan uçaklarının yüzde 85'i Tayland'daki Amerikan üslerinden havalanıyor. Amerikan uçaklarının Tayland üslerinden havalanarak napalmlarını Kuzey Vietnam'a bırakmaları için sadece 20 dakika gereklidir. Kuzeyde, Takhli ve Udorn, doğuda Korat ve Ubon havaüslerinden günde ortalama 150 uçak bombalarını Kuzey Vietnam'a, Kuzey Laos'a ve Ho Şi Minh yoluna boşaltmak üzere kalkıyorlar. Bunlar yetmiyormuş gibi iki üç hafta önce, sekiz jet motorlü B-52 dev bombardıman uçakları Pasifikteki Guam adasından Güney Tayland'da 75 milyon Dolara inşa edilen yeni Utapao üssü'ne nakledildi.

Tayland'ın kuzeyinde palmiye ve hindistan cevizi ağaçlarının gölgelediği sâkin Chiengmai şehrinin Suriwongse otelinde, iki bombardıman arasında yemeğe gelen Amerikan savaş pilotlarının aralarındaki konuşma ve şakalaşmalara tanıklık ettim. Görevlerini başarı ile yapan insanların rahatlığı içinde birbirlerine anlattıkları şeyler tüylerimi diken *diken etti. Otelin yemek salonuna pilot* tulumlarını çıkarmağa lüzum görmeden gelen bu subaylar hedeflerine kaç ton

Amerika'nın Vietnam'ı bombalamak için üs olarak kullandığı Tayland, bir avuç mutlu azınlığın elinde sömürülen tipik bir Uzak Doğu ülkesidir. Yukarıda görülen sefalet manzaralarına Tayland'ın hemen her köşesinde rastlamak mümkündür.

Tayland'lılar, burunlarının dibinde sürüp giden Vietnam Savaşı'ndan habersiz gibidirler...

rk gazetecisi...

letleneceğinden şüphe edilmeyen sömürge bütün Güney Doğu Asya'ya yayılması lesidir. Birleşik Devletler uzun bir süre- nd ve Laos gibi bölgelerin tarafsızlığını Cenevre Andlaşması'nı, tıpkı Vietnam'da ibi, büyük bir fütursuzlukla ayaklar al- ştır. Birleşik Devletler, Kamboçya'dan rı edilmesine rağmen, Vietnam Savaşı'- k ...emi olan - hele savaşın bütün gü- ...a'ya yayılması durumunda - Tay- Lao...'ta, uzun bir savaşın bütün hazırlık- mı...tır. Cezayir Kurtuluş Savaşı'nda Tu- as'ı... oynadığı rolü bugün Vietnam Sava- yla...nd ve Laos oynamaktadır. Vietnam Ce...hesi savaşçılarını besleyen Laos'taki Şi ...inh yolu dolaylarında gizli ve çetin bir savaş süregelmektedir. Tayland ve Laos, bu açılardan bakıldığında, daha da önem kazanmaktadır.

Bundan bir iki ay önce ünlü Fransız fotograf sanatçısı ve röporteri Marc Riboud le Monde'da Vietnam izlenimlerini yayınlamıştı. Türkiye'de de ilgiyle karşılanan bu yazı dizisinden sonra şimdi İsveç Devlet Televizyonu hesabına yazar eşi Barbro Karabuda ile Tayland ve Laos'a bir yolculuk yapan foto-röporter Güneş Karabuda, Güney Doğu Asya izlenimlerini ANT'a yazmıştır. Güneş Karabuda Vietnam'da sürdürülen sömürge savaşının karanlık kalan yanlarına ışık tutmakta. Amerikan askeri - politik varlığının ülkeleri nasıl dejenere ettiğini açık ve kesin bir biçimde gözler önüne sermektedir.

EHŞET RAMPASI!

Yazı ve Fotoğraf : GÜNEŞ KARABUDA

bomba attıklarını, kaç köprü uçurduklarını, Cocacola'larını yudumlayarak yüksek sesle anlatıyorlardı. Bir tanesinin dediğini hiç unutmıyacağım: napalm bombası ile bir köyü nasıl yaktığını anlatıyor, cayır cayır yaktığı köy için ingilizce «barbecue» (ızgara et) deyimini kullanıyordu.

Chiengmai'da kaldığım iki hafta süresince ilginç şeyler gördüm. Otele pek uzak olmayan bir bar dikkatimi çekmişti; adı Kadife Çekiç Barı (The Velvet Hammer). İçerisi gayet loş ve şık olan bu bar, Amerikalılarla dolup taşıyordu. Sonradan öğrendim, barın sahibi amerikalı bir hava çavuşuymuş. Barı, evinde uşak olarak kullandığı Tayland'lının üzerine yapmış. Gündüz bombardıman, gece bar patronluğu: tam anlamıyla hem ziyaret, hem ticaret...

Bozuk düzen

Bir gün Chiengmai'dan daha kuzeyde, Burma ve Çin sınırına yakın Chiengrai şehrine gidiyorduk; Landroverimiz orman içinden geçen bir yolu takip ediyordu. Birden önümüzde sayıları onbeş yirmi civarında dişinden tırnağına kadar silâhlı askerler belirdi. Araba aynı seviyeye gelince hayretler içinde kalmıştım: bunlar ne amerikalı, ne de Tayland'lı idiler. Sarı benizleri, iyice çekik gözleri ile Çinli'ye benziyorlardı, el salladılar; araba arkasında kalın bir toz bulutu bırakarak uzaklaştı. Yanımdaki rehber bunların üç bin kişi civarında olup 1949 Çin Komünist İhtilâli'nde Yunnan eyaletinden buraya kaçan Kuomintang askerlerinden olduğunu anlattı. Hikâyenin orijinal versiyonunu sonra öğrendim: bunlar düpedüz kısa bir süre önce Formoza'dan gelmiş Chiang Kai Shek'in askerleri idiler ve sayıları (kimse kesin olarak bilmiyor) 25-30 bin civarında tahmin ediliyordu...

Tayland'da Amerikalıların varlığı sosyal ve ekonomik hayatı allak bulak etmiş durumda. Başkent Bankgok'a ilk defa on yıl önce uğramıştım. Orkide bahçeleri ile çevrili villâları, tombul budaların süslediği pagodaları, Chao Pray nehrinde dolaşan sampanları ile sâkin bir taşra şehrini andırıyordu. 1967 yılının Bangkok'u büyük batı şehirlerinin bir karikatürü. Zevksiz büyük yapılar, vasıta çokluğundan tıkanmış caddeler, aylığı 250 - 500 Dolar'a kiralık apartıman daireleri, ateş pahası lüks oteller, gece kulüpleri, sayıları binleri aşan barlar ve bunların devamlı müşterileri Amerikalılar. Vietnam'dan dinlenmeğe ve eğlenmeğe gelen Amerikalı yorgun askerlerin günlük sayısı bin; gelenlerin ve dönenlerin sayısı ne olursa olsun, bu rakkam hiç değişmiyor. Bununla paralel olarak tabii fuhuş almış yürümüş...

Tayland az gelişmiş bir memleket, milli gelir adam başına yılda 95 Dolar. Köylerde toprak ağalarının dediği oluyor. Köylü çok az bir para karşılığı, kızgın güneş altında pirinç tarlalarında bütün gün çalışıyor. Şehirde kadınlar ağır işlerde çalıştırılıyor, meselâ, inşaat işçisi olarak kadınların taş kırmaları olağan bir manzara.

Devlet mekanizması tam bir yolsuzluk içinde, bakanından en küçük memuruna kadar herkes rüşvet yemekte yarış halinde. Bundan bir kaç yıl önce ölen Başbakan Sarit Thanarat skandalını kimse unutamıyor. Başbakan öldüğünde servetinin 140 milyon dolar olduğu anlaşılıyor ve miras için hak iddia eden yüz kadar metresinin çıkardığı yaygarayı bastırmak için hükümet akla karayı seçiyor.

Bugün hükümette en önemli yerleri askerler işgal ediyorlar. Memleketin kuvvetli adamı ordu baş kumandanı, başbakan yardımcısı ve içişleri bakanı 55 yaşındaki General Praphas. Emrinde Amerikalı uzmanlar tarafından yetiştirilen 40.000 polis var. Yalnız bu polislerin aylıkları o kadar az ki gündüzün polisi, gecenin gangsteri oluyor...

Tebessümler Ülkesi(!)

Tayland'ın asık suratlı bir kralı var: Bhumibol Adulyadey. Kraliçe Sirikit ise tersine pek güleç. Kral 1927 yılında Amerika'da doğmuş, caz müziğine meraklı, saksafon çalıyor, Tayland'lılar da bundan kıvanç duyuyorlar. Kralın ciddi memleket konularında söyleyecek sözü yok. Askeri idareciler içerden, Amerikalılar dışardan memleketi ustalıkla(!) idare ediyorlar. Kral ise güler yüzlü kraliçesi ile Chitralda sarayında oturup saksofon çalıyor.

Genel olarak Tayland'lılar, politik doktrinler arasında fazla bir ayırım yapmıyorlar. Komünizmden ürktükleri belli, fakat komünizm onlar için insanların Çin'de yakalandıkları bir çeşit hastalık niteliğini taşıyor. Vietnam savaşının sokaktaki adam üzerinde yaptığı etki şaşılacak kadar az. Kendilerinin körükle gittikleri yangın hakkında son derece az, ve yanlış bilgileri var. Vietnam savaşı Tayland'a çok yakın ve aynı anda o kadar uzak ki...

Din günlük hayatta önemli rol oynuyor. Sabah güneş doğarken portakal renkli kıyafetli budist papazları ellerinde çanakları ile sokaklara dökülüyorlar. Durdukları her ev önünde ev sahiplerinin verdikleri çeşitli yiyecekleri çanaklarına doldurup geldikleri gibi sessizce uzaklaşıyorlar. Ertesi sabaha kadar ağızlarına bir şey koymayı dinleri yasaklıyor. Tayland'da 23.000 budist tapınağı var. Yeni açılan bir fabrika veyahut Tayland Hava Yolları'nın yeni aldığı Caravelle uçağını, önemli bir din adamı takdis ederse fabrikanın malları çok satılıyor, uçak şirketinin yolcuları artıyor.

Bangkok'un uluslararası sivil hava alanı Don Muang'a belli başlı bütün hava şirketleri servis yapıyorlar. Bunlar arasında hepimizin bildiği K.L.M., Lufthansa, SAS, Swissair gibi şirketlerin büroları var. Her büroda asılı tabelâlarda uçakların kalkış ve varış saatleri ile diğer bilgiler yazılı. Bu büroların yanı sıra, adını hiç duymadığım bir şirketin lokali dikkatimi çekti: Air America, diğerlerinden farkı: şirketin adından başka hiçbir yazılı kayıtın olmayışı, personele benzer kimse de ortalıkta görünmüyor. Bangkok'taki büyük hava şirketlerinden birinin müdürü arkadaşımdı. Beni aydınlattı: Air America, CIA'nın malıydı, Amerikan Hava Kuvvetlerinin (USAF) de yardımı ile kurulmuş. Örgütünün personelini ve gerekli malzemeyi taşımakla görevli idi. Kalkışı ve varışı belli olmayan ama, gerektiği her yere, her saatte, her zaman giden bir uçak şirketi... Dünyanın orasında burasında karışıklıklar çıkarmak için casus taşıyor...

Lehar'ın meşhur operetine konu olan «tebessümler ülkesi» Tayland'dan hüzünle ayrıldım...

Güneş Karabuda'nın gittiği Tayland ve Laos'un Asya haritasındaki yeri. Haritada Amerikan üslerinin bulunduğu yerler de gösterilmiştir.

Gelecek yazı : LAOS

MAHKEME ELİYLE ALDIĞIMIZ TEKZİPTİR

TÜRK-İŞ'İN HİZMETİNİ İŞÇİ BİLİR!

HALİL TUNÇ
İşçiye hizmet ediyor!

● Türk-İş Genel Sekreteri Amerikalılardan Türk İşçisinin haklarını alarak, işçiye yeni bir hizmette bulundu.

TÜRK *İşçi Hareketinin* gerçek temsilcisi Türk-İş'e karşı son günlerde, sendikacılık tarihimizde olduğu kadar, basın tarihimizde de ender görülmüş bir karalama kampanyası açılmıştır. Gerçekleri tahrif eden, gücünü iftiralardan alan kampanyanın hedefi, Türk-İş'i işçi ve kamuoyu nezdinde yıpratmak, işçilerin parçalanmasını sağlamaktır. Aslında, bu çabalar, sendikacılık hayatımızda ilk defa görülmemektedir. Çeşitli defalar Türk-İş'i yıkmak, işçi hareketini parçalamak isteyenler çıkmış, ancak, bu çabalar, daha başında yıkılmağa mahkûm olmuş, işçi hareketi yekvücut ayakta kalmıştır. İşin ilginç tarafı, sendikacılığımızı parçalamak isteyenlerin bugüne kadar daima, işçi hareketini particiliğe karıştırmak, sendikacılığın gücünü bir parti yararına istismar etmek görünüşünde olmalarıdır.

Kendinden önce işçi hareketini bölmek, işçileri parçalamak amacı ile ortaya çıkmış, fakat kısa zamanda yok olmuş kuruluşların izinde yürüyen, onlarla aynı görüşü paylaşan DİSK adlı kuruluş ilk günden işçilerin tepkisiyle karşılanmıştır.

Zamanımızda, temsil ettiği milyonlarca kişiye, "insanlık haysiyetine yaraşır bir hayat düzeyi" sağlamış batı sendikacılığını ve onun ilkelerini benimsemiş Türk-İş'i "işçi sınıfına ihanet" le suçlayan görüşün nasıl bir sendikacılık istediğini anlamak güç değildir. Katı, doktriner görüşleri benimsemiş, doğu modeli sendikacılık hareketi artık, sadece yurdumuzda değil her yerde başarısız kalmaya mahkûmdur.

Türk-İş'in güveni

Türk-İş yöneticileri, işçi hareketini parçalama amacı güden DİSK'in kendisinden önce ortaya çıkanlardan farklı olmayacağını bilmektedirler. Bu kehânet değildir. Zira artık, dogmatizmden, doktrinerlikten kurtulup, işçi, toplum sorunlarına pragmatik açıdan çözüm yolu arayan sosyalistlerle, sosyal adalete önem veren liberallerin birbirlerine yaklaştığı devirde, hâlâ eili yıl öncenin katı görüşlerini savunanlara başarı şansı tanımak imkânsızdır. Kaldı ki, işçiler ve kamuoyu, sendikacılık hareketinin parçalanmasının, işçilerin uzun mücadeleden sonra sağladıkları hakları kullanamaz hale gelmelerine, sebep olacağını bilmektedir. Sendikacılık hareketinin gücünü yitirmesi, sadece işçiler yönünden değil, memleket için de tehlikeler doğuracaktır.

Biraz tarih bilen herkes görmüştür ki, demokrasiye karşı harekete geçen dikta heveslileri, ister aşırı sol, ister sağdan gelsin, işçinin sömürülmesinden *yararlanmışlardır. Sendikacılık* hareketinin güçlü olduğu ülkelerde, demokrasi teminat altındadır. Sendikacılığın parçalandığı, görevini yapamaz hale getirildiği ülkelerde işçiler zor durumlara düşmekte, demokrasiye suikast teşebbüsleri başarı ortamını rahatça bulmaktadır.

*Türk işçisi bu gerçeği iyi bildiğin*dendir ki, hangi ad altında kurulursa kurulsun, Sendikacılığı bölmeye yönelen kuruluşların karşısındadır.

Türk-İş, işçi hareketinin gerçek temsilcisi olarak, elbette sendikacılığımızın maceralara sürüklenmesine müsaade etmiyecektir. Nitekim, Türk-İş'e *bağlı kuruluşların liderleri yaptıkları* toplantıda, Sendikacılığın bütünlüğüne tecavüz nereden gelirse gelsin, bunlara karşı gerekli meşru savunma tedbirlerinin alınmasını kararlaştırmışlardı.

Yalanlara karşı

Yayınladıkları bildiriler, yaptıkları konuşmalarla İşçi Hareketine karşı iftira kampanyasına girişmiş kişiler ve *yayın organlarına karşı işçi hareketinin* bütünlüğünü korumak görevini yüklenmiş Türk-İş'in gerekli tedbirleri alması hakkı olduğu kadar, kaçınılmaz vazifesidir de...

Türk-İş'in teşkilâtına yayınladığı genelgeleri bile karalama kampanyası içinde istismar etmeğe gayret sarfedenler, genelgeleri, "Türk-İş'in telâşı", "Jurnal şebekesi" gibi sözlerle takdim *etmişlerdir. Oysa, genelgeleri tarafsız* gözle okuyan herkesin kabul ettiği gibi, Türk-İş'in yazıları ne telâş ne de "jurnalcılık" havası taşımaktadır.

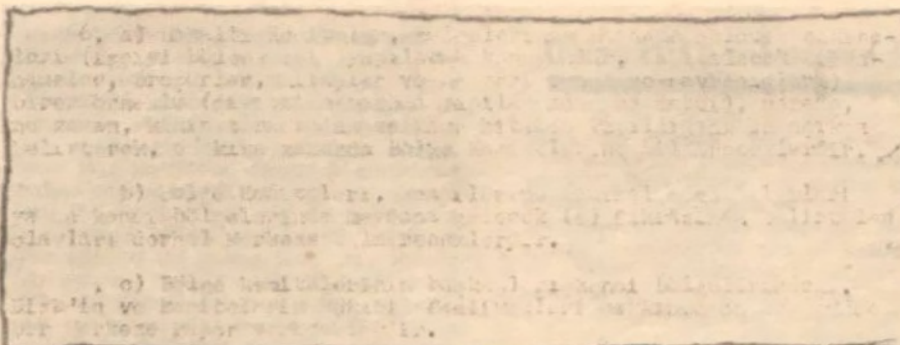
"Jurnalcı" sıfatının asıl sahipleri olsa olsa, asılsız, tahrif edilmiş maberlerle kamuoyunu yanıltmağa çalışan ve meselâ "Türk-iş'in, Türk-İş Yöneticilerinin kültür emperyalizmine boyun eğdiği" ni yüzleri kızarmadan söyleyebilenlerdir.

Türk-İş'in, İşçi Hareketini bölmek isteyenlerin içyüzünü, bu kişilerin hangi amaçla hareket ettiklerini açıklaması, bir takım kişileri, çevreleri, bazı yayın organlarını öylesine telâşlandırmış olacak ki, bunlar, olağan genelgeleri da*hi, iftira kampanyaları içinde kullan*maya yeltenmişlerdir.

Genelgeler göstermektedir ki, Türk-İş'in teşkilâtından istediği çalışmalar, işçi hareketinin bütünlüğünü korumaya yönelmiştir. Türk-İş elbette işçiyi bölmek, işçi hareketini parçalamak için yapılacak çalışmaları öğrenmek isteyecektir. Ant'ın yayınladığı genelgenin 6. cı maddesine bakmak, bu gerçeği görmek için kâfidir.

AID yardımları

Sendikaları bölemeyeceklerini anlamanın telâşı içinde Türk-İş ve onun yöneticilerine çirkin kelimelerle hücumu çare sayan zihniyet, Türk-Amerikan Hükümetleri arasında 1954 yılında imzalanmış "İşçi Eğitimi Anlaşması" nı *ele almakta, eğitimin aleyhinde bulun*maktadır.

Türk-İş'in işçi hareketini parçalamak isteyenlerle mücadele etmesi karşısında, amaçta olanlar büyük paniğe kapılmışlardır. Yukarıdaki klişede, Türk-İş'in işçi hareketini bölmek isteyenlere karşı yayınladığı genelge görülüyor.

Türkiye gibi, eğitim imkânlarının az olduğu ülkede işçi eğitiminin inkâr imkânsızdır. Ant'çılar da farkındalar ki, hücumlarına dayanak *olarak, muhayyelelerinde yaratıkları ya*lanları almışlardır. Bunlara göre, Türk-İş'in seminerlerinde işçi, "Filipinler için hazırlanan broşürlerle" eğitilmektedir; "eğitim programları Amerikan çıkarlarına göre düzenlenmiştir". Bu iddialarda bulunmak, Ant'çıların tabiriyle, "ne mantık sefaletidir, ne yüzsüzlüktür, ne büyük ihanettir".

Eğitimde kullanılan broşürlerden tekinin bir satırının bile Türk işçisinin, Türkiye'nin menfaatlerine aykırı olduğunu idia edenlerde azıcık haysiyet kırıntısı kalmışsa, *iddialarını ispatlamalı*dırlar.

Türk-İş'in hazırladığı broşürleri, eğitim programını yalanlarla kötülemeye çalışanlar, dayanaklarını yalandan aldıkları için iddialarını hiç bir zaman ispatlayamayacaklardır.

İşçinin menfaati

Ant'ın gerçekleri tahrifi bu kadarla *kalmamakta, işçiler yararına yapılan* çalışmaları da maksatlı olarak değiştirerek, kendi tabirleri ile "bir yutturmaca" halinde kamuoyuna sunmaktadır. Konu, Amerikan işyerlerinde çalışan işçilerin alamadıkları pazar, tatil yevmiyeleri, izinler gibi hususlarla ilgilidir.

Amerikan işyerlerine çalışan işçilerin alamadıkları haklar için Türk-İş yıllarca mücadele etmiş, konuyu Bakanlarla yapılan toplantılara götürmüş, çeşitli temaslar yapmıştır. Örnek olarak, 1963 Ekiminde Bakanlar-Sendikacılar toplantısında bu konu üzerindeki görüşmeleri sunalım. Zabıtlardaki konuşmalar şöyledir:

HALİL TUNÇ (Türk-İş Genel Sekreteri): "Her memleketin kanunlarını yürüten, uygulayan makamlar mevcuttur. Kanunlardan doğan işçi hak ve menfaatlerini koruyan, ihlâlinde bunları önleyen müesseselerin bulunması lâzımdır. Maalesef memleketimizde NATO'ya bağlı bazı işyerlerinde kanunlarımızdan doğan işçi hakları verilmemekte, işçilerimizin haklarının verilmesi yolunda gösterilen çabadan da netice alınmamaktadır. Bilfarz İncirlik'te çalışan işçilerimizin hakları bugüne kadar müzakerelere, hattâ Adliye Bakanlığının *genelgeleri bulunmasına rağmen,* bugüne kadar uygulanmamış, dolayısıyle bu,

İşte hizmet belgesi... Amerikan Hükümetinden aylarca haklarını alamayan işçiler, Türk-İş'in müdahalesi ve çabaları sonucu kurulan komisyonun çalışmaları sayesinde paralarını alabilmişlerdir. Yukarda bu komisyonun verdiği kararlardan biri görülüyor. Komisyon Ali Karaca adındaki işçiye 37.026.48 TL. verilmesini kararlaştırmıştır. Yukarıdaki karar, bu çeşit yüzlerce karardan sadece birisidir.

yalnız bölgede üzüntü yaratmakla kalmayıp yurt çapında üzüntü kaynağı olmuştur. Böylece bir tarafta işçilerin huzursuzluğu, diğer tarafta kanunların uygulanmaması haklı teessür yaratmaktadır.Bir memlekette kanunlar ya vardır, ya yoktur. Varsa, kanunlara tarafların durumları ne olursa olsun uyulmalı, kanunu tatbikle görevli organlar bunları mutlaka uygulatmalıdır.

Savunma Bakanlığı adına konuşan arkadaşımız bu paranın iki ay içinde ödeneceğini söylediler. Aylar geçti. Bizim vaadlere itimadımız kalmıyor. Konu Türk-İş'i rencide ediyor. Şüphesiz hükümeti de rencide ediyor. Bu sebeple Türk Kanunlarının, muhatap kim olursa olsun mutlaka uygulanması lâzımdır.

TURHAN FEYZİOĞLU (Başabakan Yardımcısı): Türkiye'de yabancı bir devletin malı haczedilemez. İcra İflâs Kanununa göre bu hususta devlet malları başta gelir. Şimdi bir devletin icra teşkilâtının diğer devletin malını haczetmesi keyfiyeti geliyor. Karışıklık şurada: İş akdi, İşçi, İş var. Karşımıza taraf olarak bir devlet çıkıyor. Bunun tedbirini bulmak lâzım.

Karşımızdaki devlet mefhumunu kaldırıp, malını haczedeceğimiz bir hal çaresi bulacağız. Amerikalıların haksızlığı kabul ettikleri aşikârdır. Basit bir ihtilâf için o devletin Adalet Bakanı taraf olunca iş güçleşmiştir. Onlarda bu mevzuu ananevidir. Bu bakımdan formül bulmakta güçlük çekiyorlar. Hükümleri karışıktır. Lâkin söz verdiler, tatmin edici hal çaresi bulacağız."

Konuşmalardan görülmektedir ki, yüzlerce işçinin, tutarı milyonlarca lirayı bulan alacağı sallantıdadır. Mesele devletlerarası hukuku ilgilendiren problem olmuştur. İşçilerin alacaklarının mutlaka ödenmesi gerektiği noktasından hareket eden Türk-İş, mücadelesine devam etmiş, nihayet bu hakkı ve hakkın ödenmesine yarayacak formülü hem Türk hem Amerikan Hükümetlerine kabul ettirmiştir. Buna göre bi Amerikalı ve iki Türk'ün katılacağı bir komisyon, işçilerin durumlarını inceleyecek, onların haklarını almaları için gerekli kararı verecektir.

Formül uyarınca kurulan komisyona Amerika adına Levis iki Türk üye olarak Prof. Hicri Fişek ve Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç seçilmişlerdir.

Komisyon toplantılarında 497 işçinin durumunu görüşmüş, bu işçilere Amerikan Hükümeti tarafından 4.822.313.40 liralık ödeme yapılmasını kararlaştırmıştır. Türk İşçileri komisyonun aldığı kararlar uyarınca, 5 milyon liraya yakın parayı Amerikan Hükümetinden tahsil etmişlerdir.

Ant'ın işçiye ihanet olarak nitelediği işte budur.

Türk-İş'in çabaları olmasaydı, işçiler hâlâ haklarını alamamış ve Devletler Hukuku muvacehesinde hiçbirşey yapmak imkânı olmadığı için Amerikan hazinesi milyonlarca lira kâr etmiş olacaktır. Eğer, işçiye ihanet buysa, eğer, işçinin haklarını korumak, haklarını elde etmesine çalışmak ihanetse, Türk-İş bunu yaptığını kabul etmektedir.

Gerçekleri tahrif edenler de bunun işçiye ihanet değil, aksine hizmet, hem büyük hizmet olduğunu bilirler ama, karalama kampanyası, hizmeti "işçiye ihanet" gibi göstermeyi gerektirdiğinden bu yola giderler. Ant'ın karalama kampanyası burada bitmez. Halil Tunç'un Amerikalılardan 39 bin lira aldığını, bu para karşılığında işçiye ihanet ettiğini yazar.

İşçi haklarının korunması için kurulan komisyon üyelerinin, bu arada Tunç'un bu görev karşılığı 39 bin lira aldığı iddiası da ardniyetin en açık tezahürüdür. Komisyon sadece 24 oturum yapmış, Halil Tunç ise oturumların, karar safhasında olanlarına katılmıştır.

Bunun dışında Halil Tunç, 275 sayılı Kanun gereğince kurulan uzlaştırma kurullarında zaman mefhumu tanımadan görev almış, kanunî hakkı olduğu halde bunlardan bir kuruş bile almamıştır. Acaba DİSK yöneticileri görev aldıkları bu kabil kuruluşlardan ücret almadıklarını söyleyebilirler mi?

İşte işçiye hizmet anlayışı, bu anlayışı "işçiye ihanet" diye niteleyerek karalamaya çalışanların içyüzü.

İşçiler, işçi hareketini parçalamak amacıyla, işçiye hizmet edenleri karalamak isteyenleri asla affetmeyeceklerdir.

Seyfi Demirsoy
Türk-İş Başkanı
Halil Tunç
Türk-İş Genel Sekreteri

ANT'IN NOTU

Ankara Dördüncü Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla gönderilen ve yaptığımız itiraz üzerine İstanbul Dördüncü Asliye Ceza Mahkemesi tarafından özetlenerek yayınlanmasına karar verilen Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy ile Genel Sekreter Halil Tunç'un tekzibini aynen yayınlamış bulunuyoruz. Basın Kanunu tekzibin aynı sayıda cevaplandırılmasına izin vermediğinden, Demirsoy ve Tunç'a gereken cevabı gelecek sayıda yayınlayacağız.

DİSK ANKARA'DA GELİŞİYOR

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu her geçen gün yeni iltihaklarla kuvvetlenmektedir. Bir süre önce Türk İş'e bağlı Ankara merkezli Basın İş Sendikası'ndan istifa eden basın işçileri DİSK'e bağlı İstanbul merkezli Basın İş Sendikası'na katılmaktadır. Ankara merkezli Basın İş'in müstafi Genel Sekreteri Bekir Çiftci, DİSK'in Ankara temsilciliğine getirilmiş ve diğer sendikaları da DİSK etrafında birleştirmek üzere çalışmalarına başlamıştır. Türk İş'e bağlı Basın İş'in Manisa Şubesi de olduğu gibi istifa ederek DİSK'e katılma kararı almıştır.

Türkiye DSİ Enerji, Su ve Gaz İşçileri Sendikası (GES İŞ) yönetim kurulu da bir bildiri yayınlayarak Türk İş'ten umudu kestiğini açıklamıştır. Bildiride DİSK'in kuruluşuna Türk İş yöneticilerinin tutarsız davranışlarının sebep olduğu belirtilerek «GES İŞ Sendikası, millî menfaatlerimizi koruyan her davranışın yanında yer alacaktır» denilmektedir. Yaz ortalarında kongreye gidecek olan 20 Bin üyeli bu sendikanın genel politikasına daha da açıklık kazandırması beklenmektedir. Toprak reformu, vergi adaleti isteyen, dış ticaretin, petrollerin, madenlerin millileştirilmesini isteyen GES İŞ'in üyeleri, artık Türk İş bünyesinde kalamayacaklarını söylemektedirler.

Öte yandan, Ankara elektrik, havagazı, otobüs işletmesinde çalışan işçilerin Çalışma Bakanlığı salonunda yaptıkları sohbet toplantısı, Türk İş'in işçi haklarını çiğneyen bir kuruluş olduğunu bir kere daha ortaya koymuştur. 1143 işçinin çalıştığı bu işyerinde, her ikisi de Türk İş üyesi olan GES İş ile Tes İş'in çekişmesi yüzünden toplu sözleşme imzalanması altı aydır sürüncemede kalmış, Türk İş işçiler lehine sonuç sağlayacak bir müdahalede bulunmamıştır.

SEYFİ DEMİRSOY
(Hakkını güveni!)

KURTULUŞUN İKİNCİ SUVEYŞ'İNE DOĞRU

Hüseyin BAŞ

ORTA Doğu, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant'ın Güvenlik Konseyi'ne sunduğu raporda da belirttiği gibi, *"1956 son baharında patlak veren Süveyş Krizi'nden bu yana ortaya çıkan en ciddi savaş tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır."*

Görünüşte U Thant'ın Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin isteğine uyarak İsrail-Mısır sınırı boyundaki Sina-Gazze tampon bölgesinde bulunan Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nü geri çekmeye karar vermesiyle beliren yeni krizin, Arap ülkeleri ve İsrail'in sınır boylarına yığınak yapmalarına ve kamuoylarını yakın bir çatışma için *"hazır olmaya"* çağırmalarına rağmen, Orta Doğu'da topyekûn bir Arap-İsrail silâhlı çatışmasıyle sonuçlanacağına çoğu başkentler pek ihtimal vermemektedirler.

Savaş çıkar mı?

Buhranın, Filistin'in kurtuluşuna yönelen genel bir savaşın başlangıcı şeklinde yorumlamasına karşı önerilen düşüncelere katılmamak elde değildir. Gerçekten de sadece bu dar çerçeve içinde bakıldığında mesele, tarafların propaganda yoluyla prestij sağlamayı umdukları bir dizi karşılıklı blöften ibaret kalmaktadır: Orta Doğu'daki kuvvetler dengesi, giderek politik ve askeri konjonktür, ne Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin, ne de İsrail'in tek başlarına karşı karşıya gelmelerine izin vermeyecektir. Bir Türk-Yunan çatışmasına cevaz vermeyen konjonktür, Arap ve İsrail ülkeleri için de geçerlidir Öte yandan, bir İsrail-Arap çatışmasını engelleyen genel sorunların yanısıra, pratik planda ortaya çıkan engellerin de sayıları iki taraftan bakıldığında da, hayli kabarıktır: İlk elde, İsrail'in, pek güvendiği askeri gücüne rağmen, Arap ülkeleriyle Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nün tampon bölgeden çekilmesiyle sayıları artan cephelerde çatışmayı göze alması, hele Sina Savaşı'ndan bu yana Arap ülkelerinin güçlü bir biçimde silâhlandıkları düşünülürse, mümkün değildir.

Temeldeki gerçek

Öte yandan, Başkan Nasır'ın en seçkin birlikleri, ki mevcudu 70 bin'in üstündedir, Yemen'de yeniden alevlenme belirtileri gösteren bu savaşta Cumhuriyetçilerin safındadır. Ayrıca, Kahire'ye göre, *"Emperyalizme karşı en önemli savaş, şimdilik Filistin kurtuluş savaşından çok, Güney Arabistan'da, özellikle Aden ve İran Körfezi'nin zengin petrol emirliklerinin bağımsızlıklarına kavuşması savaşıdır. Filistin meselesi, ancak siyonizmin baş koruyucusu emperyalistlerin Arap ülkelerinden bütünüyle kovulmasından sonra çözümlenecektir. (1)*

Orta Doğu'da mavi miğferli Barış Gücü'nün Birleşik Arap Cumhuriyeti - İsrail sınırındaki tampon bölgeden çekilmesi ve Süveyş çatışmasından bu yana iki taraf silahlı kuvvetlerinin ilk defa karşı karşıya gelmeleriyle patlak veren krizin, Filistin'in kurtarılması yolunda bir cihada yol açan genel bir savaşla sonuçlanmayacağı düşüncesini güçlendiren kanıtları daha da artırmak mümkündür. Örneğin, yukarıda sözü edilen kanıtlar olmasa bile, sadece Arap dünyasının bugünkü bölünmüş durumu, böyle bir cihadın başarıya ulaşmak bir yana, ortaya çıkması ihtimalini bile ortadan kaldıracak niteliktedir. Ancak *meseleye daha önce de belirttiğimiz gibi*, bu dar çerçeve içinde, yani sadece Filistin'in kurtuluşuna yönelen bir Birleşik Arap Cumhuriyeti - İsrail çatışması olarak bakmak, son derece hatalıdır. Kanımızca, Orta Doğu'da bugünkü krizin temel nedenleri, çok yönlü ve bütünüyle karmaşıktır.

Meselenin temelindeki gerçek, Orta Doğu'da sosyalizmin yenilmez yöntemleriyle donanmış uyanan Arap milliyetçiliği ile emperyalizm arasındaki ölüm kalım savaşının başlamış olmasıdır.

Emperyalist oyunu

Süveyş'te dize geldiklerinden bu yana emperyalist güçlerin, Orta Doğu'da mağripten güney Arabistan'a kaybettikleri pozisyonları yeniden elde etmek için kendi halklarını kıyasıya soyan monarşist yönetimler ya da düzmece krallıklarla ortaklaşa girişmedikleri oyun, kotarmadıkları düzen kalmamıştır. Orta Doğu'nun sömürge yönetiminden yeni yeni silkindiği sıralarda, Arap milliyetçiliğinin güçsüzlüğünden yararlanarak milyonlarca Filistinli Arabın diliyle kültürüyle, geleneğiyle bağlı bulundukları 13 yüzyıllık topraklarından sökülüp sürülerek perişanlık ve sefaletin kucağına atılmasıyla emperyalizm İsrail'de baha biçilmez bir köprübaşı elde etmiştir. Emperyalizmin Süveyş'te dize gelmesinden sonra ise, İsrail, uyanan Arap milliyetçiliğinin ve sosyalizminin bastırılmasında Anglo-Amerikan çıkarlarının ileri karakolluğu görevine talip olmuştur. Suriye köylerine silâhlı baskınlar yapmak, Sina sözde başarısının sarhoşuğu içinde ve Altıncı Filo'nun gölgesinde Arap ülkelerine gözdağı vermek, emperyalist güçlerin çıkarlarına hizmet eden satılmış takımıyla ortaklaşa düzen kurarak CIA ve Intelligence Service hesabına ilerici Arap rejimlerini yıkmak için karışıklıklar çıkarmak, giderek askeri baskınlara yeltenip, uzun bir süredir ateşle oynayan İsrail'li savaş çılgınlarının günlük görevleri arasında yer almaktaydı. İsaril'in savaş çılgınları, tıpkı Vietnam'da hunhar bir savaş sürdüren patronları gibi, sadece Orta Doğu'da karışıklıklar çıkarmamakta, askeri uzmanlarını Bolivya, Ekvator, Venezüella, Filipinler, İran, Tayland'daki faşist ve gerici rejimlerin yardımına da koşturmaktan geri durmamaktadır. Orta Doğu'da içten içe gelişen krizin patlak vermesine ise, Gazze'deki Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanı General Rikliye'nin uçağını, ihtar atışı yaparak yere indirmeye zorlayacak kadar işi ileriye götüren İsrail savaş çılgınlarının sebebiyet verdiği bugün kesinlikle ortaya çıkmıştır. Anglo-Amerikan emperyalizmi, Irak ve Suriye'de Mısır'a pararlel sosyalist rejimlerin kurulmasından bu yana, içte talan ve halkı soyma özlemi içinde kıvranıp duran satılmış takımıyla ortaklaşa, ilerici rejimleri devirmek için sürekli komplo ve düzenler peşindeydi...

Başkan Nâsır, Yemen'de savaşan cumhuriyetçi askerlerle...

Şimdi ne olacak?

Irak'ta ve Suriye'de rejimi devirmeye yönelen bu komploların başarısızlığa uğramasından sonra Anglo-Amerikan emperyalizmi bu kez Şam'a yürüme görevini İsrail'e vermişti. Hedef, Suriye'nin istilâsından çok, rejimin düşmesini sağlamaktı. Ne var ki, oyun bu defa da boşa çıkmış, ilerici Arap ulusları tehlikeyi zamanında göğüsleyerek çılgın ve sorumsuz komployu suya düşürmeyi başarmışlardır.

Peki şimdi ne olacaktır?

Kanımızca, Orta Doğu'nun kaderi, şimdilik İsrail-Arap sınırında belli olmayacaktır. Gerçi Barış Gücü'nden boşalan bölgeye Filistin Kurtuluş Ordusu

İsrail ve Mısır kuvvetlerinin karşı karşıya geldiği Gazze Bölgesi ve İsrail gemilerine kapatılan Akabe Körfezi

komandoları yerleşmiştir. Öte yandan, Birleşik Arap Cumhuriyeti Şarın - El - Şeyh'e yerleşerek Tiran Boğazı ve Akabe Körfezi'ni kontrol altına almışlardır. Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin İsrail *gemilerinin Kızıl Denizdeki seferlerini* engelleyerek İsrail'in Eylat Limanı'nı işlemez hale getirmeleri mümkündür. Ancak bütün bunların, komando, sabotaj, engelleme gibi sınır savaşı çerçevesi dışına taşmayacağı ve hele genel bir savaşın patlak vermesine yol açmayacağı çoğunlukla teslim edilmektedir. Genel kanıya göre, bugünkü kriz, Orta Doğu'nun kaderini belli edecek çok daha önemli bir savaşın ilk belirtileridir.

Asıl savaş Yemen'de

Asıl savaş, Yemen'de hazırlanmaktadır. İkinci bir Vietnam diye adlandırılabilecek bu savaşta Orta Doğu'nun kaderi belli olacaktır. Washington'dan gelen haberlere göre Yemen'de iki yıla yakın bir süredir duraklayan savaş, yeniden alevlenmiştir. Birleşik Devletler ve İngiltere Arap sosyalizminin Yemen'e ve *Aden'e* yayılmasını engellemek amacıyla Suudi Arabistan Krallığı'nı, 500 Milyon Dolar'lık silâh satarak, askeri alanda büyük çapta teçhiz etmişlerdir. Amerika, Faysal'ın paralı askerlerle takviye edilen ve İngiliz subayları tarafından eğitilen ordusuna kara-hava füzeleri, İngiltere ise Hawker-Hunt uçakları sağlamışlardır. Böylece Faysal, bir yandan İmam Bedr'in cumhuriyetçilere karşı savaşta gücünü yitiren kuvvetlerini desteklemeyi planlarken, öbür yandan Aden ve İran Körfezi'ndeki zengin petrol sultanlıklarının 1968'de İngilizlerin bölgeden çekilmelerinden sonra da dolaylı bir biçimde emperyalizmin sömürüsünde kalmasını sağlayacak bir savaşa hazırlanmaktadır. Savaşın merkezi Yemen'dir. Şimdiden Yemen'de ikinci bir Vietnam perspektifi belirmiştir. Orta Doğu'da Anglo-Amerikan emperyalizmi ulusal ilerici güçlere, yerleşmekte olan sosyalizme karşı tıpkı Vietnam'da olduğu gibi ölüm kalım savaşı verecektir.

Anglo-Amerikan emperyalizmi Güney Doğu Asya'da olduğu gibi, Orta Doğu'da da umutsuzluğun verdiği bir panik içindedir. Çeşitli yeni sömürgecilik oyunlarına fütursuzca başvurulması, Arap ülkelerini birbirlerine düşürmek, ekonomik baskılar, askeri şantajlar, komplolar, Anglo-Amerikan emperyalizminin kışkırtmasıyla ortaya atılan "*İslâm Paktı*" oyunu hep bu paniğin şaşmaz belirtileridir.

Türkiye ne yapacak?

1947 Kasım'ında, Birleşmiş Milletler'de Filistin'in bölünmesine Arap ülkeleri dışında karşı çıkan bir kaç ülkeden biri de Türkiye olmuştu. O gün bugün Anglo-Amerikan emperyalizminin dümen suyunda Üçüncü Dünya ve bağımsızlık savaşı veren Arap ülkeleri nezdinde Orta Doğu Jandarmalığına özenen hükümetler yüzünden çok şey kaybetmiş ve Atatürk'ün soylu politikasından uzaklaşmanın cezasını Kıbrıs Birleşmiş Milletler önüne geldiği zaman ağır bir şekilde ödemiş bulunuyoruz. Bir eli Vietnam halkını boğazlarken öbür elini dostça sıkmakta hiç bir sakınca görmediğimiz Amerika'nın Kıbrıs'ta yolumuza dikilmesinden bu yana acaba aklımızı başımıza devşirebildik mi? Soruyu kim olumlu cevaplıyabilir?

Şimdi Orta Doğu kaynıyor. Arap ulusları kurtuluş savaşlarına hazırlanıyorlar. Büyük Atatürk'ün her zaman bağımsızlıkları için savaşan mazlum ulusların yanında yer alan geleneksel dış politikasına dönecek miyiz. Kaynağa dönecek miyiz. Mesele bu...

---

(1) Le Monde, 20 Mayıs 1967.

DIŞ YORUM

Kıbrıs'taki Birleşmiş Milletler askerlerini faşistler adadan çıkartmak istiyor

GRİVAS ENOSİS İÇİN HAREKETE GEÇİYOR

HALÛK TANSUĞ

KIBRIS meselesi, gün geçtikçe, Yunanistan'daki Faşist idare zihniyetine ayak uyduruyor. Başka deyimiyle, Atina'dan ilhamını alan sağcı ve şoven (kör milliyetçi) bir kampanya, Yeşilada Türk Cemaatine karşı şiddetini artırıyor.

Bu konuyla ilgili olarak general Grivas'ın adamları tarafından Lefkoşe'de yayınlanan «Patris» gazetesi, bir kaç gün önceki başyazısında, şöyle demektedir:

«Kıbrıs'a Birleşmiş Milletler kararıyle gönderilmiş yabancı askeri kuvvetler geri çekilmelidir.. Çünkü, böylesine bir geri çekilme Kıbrıs meselesinin Birleşmiş Milletler'de sonuca bağlanacağı yolunda yalanlar ortaya atıp Kıbrıs halkını şaşırtmak isteyenlere en doğru cevabı teşkil edecektir.

ENOSİS'in gerçekleştirilmesi, Kıbrıs'ın kurtuluşu Yunan Ordusunun elindedir. O Yunan Ordusu ki, anavatanda ihtilâli gerçekleştirmiştir. Ve aynı ihtilâli, Kıbrıs'a kadar genişletme durumundadır. Bu ordu gereken her kararı, Kıbrıs'ta tatbik kudretine de halen sahiptir.»

Oysa, bugün Yeşilada'da **Türk cemaatinin emniyetini Birleşmiş Milletler kuvvetleri sağlıyor. Yani, Birleşmiş Milletler kuvvetleri Kıbrıs'tan giderse, Rum ve Türk cemaatleri arasında silâhlı çatışmaların tekrar patlak vermesi kuvvetle muhtemeldir. Kıbrıs Türk cemaatinin «millet» olma vasfı tehlikeye girecektir.**

Fakat, Atina'da iktidarı Faşist askeri bir cuntanın ele geçirmesi zaten başından beri Türk menfaatleri aleyhine görülüyordu. Kıbrıs da ***böylesine denemelere gebe sayılıyordu.***

Çünkü, Kıbrıs'ta en koyu Türk düşmanı general Grivas'la Atina askeri cuntasını destekleyenler arasında, eskidenberi kuvvetli bağ vardır. Her iki grup da koyu Faşisttir. Her iki grup da, İkinci Dünya Harbi yıllarında, Nazi işgal kuvvetleriyle işbirliği yapmışlardır. Her iki grup da, Alman askerlerinden aldıkları silâhları, Yunan milliyetçilerine karşı ***kullanmışlardır.*** **Her iki grup da, harpten sonra, İngiliz işgal kuvvetleri sevk ve idaresine girmişler, bu şekilde, zorla Yunanistan'a Krallık rejimini getirmişler; demokrasiyi baltalamışlardır. Her iki grup da evvelâ İngiliz politikası, sonra Amerikan politikası dümensuyunda yol almıştır ve halen Washington'un emrindedirler.**

Aynı Faşist gruplar, Yunanistan'daki en belirli Türk düşmanıdırlar. Hem ENOSİS hem de Megalo İdea ***tezlerini bu faşist gruplar savunurlar;*** **Kıbrıs'ı, İstanbul'u, Anadolu'nun Ege sahillerini Yunanistan'a katmayı düşünürler.**

Bu amaçlar uğruna, emperyalist kuvvetlerin kuklalığını yaparlar. Washington ve Londra'dan emir alırlar. Hıristiyanlığın öncüsü rolüne çıkarlar. Tabii sonunda, Yunan milletinin gerçek menfaatlerini de haleldar ederler.

İşte böylesine koyu sağcı, Faşist, körü körüne şoven bir askeri idare Yunanistan'da iktidarı eline geçirirse Kıbrıs'ta da müseccel Faşist general Grivas, birden söz sahibi kesiliverir ve Türk cemaatinin «millet»lik vasfı tehlikeye düşer.

«Patris» gazetesinin başmakalesi bu açıdan ilgi çekicidir ve Yeşilada'da *geleceğin olaylarına bu açıdan* kötü bir işaret sayılmalıdır.

Kültür Emperyalizmi üzerine konuşmalar

TÜRKÇÜLÜK AKIMI VE EMPERYALİZM

— V —

F. EDGÜ — Son iki yüzyılın gelişmesini incelerken Berkes çok iyi belirtmişti bunu. Arap ülkelerinde de aynı şeyin söz konusu olduğunu, Abdel-Malek'in antolojisini okurken görüyoruz: XX. yüzyıla değin, geçerli olan kavram "ümmet" kavramı.

İlgi çekici noktalardan biri de, özellikle kültür alanında alt-yapı ile üst-yapı arasındaki ilişkilerin yok denecek kadar kopuk olması. Aynı süre içinde gelişen Divan edebiyatı ile, halk edebiyatının nitelikleri bunu açıkça gösteriyor. Halk kültürünün incelenmesi, bu ulusallık konusunda, yeni bir takım elemanlar kazandıramaz mı bize?

P. BORATAV — *Daha eskileri bilmem, ama Osmanlı çağında -hattâ Yunus Emre'ye kadar, XIII. yüzyıla kadar gidebiliriz - halk sanatları da, Türklerin yayıldığı topraklarda gelişmiş eski ve yaşayan kültürlerden katkılarla zenginleşmiş yepyeni tipte ürünler ortaya koymuştur. Aşağı yukarı XVI. yüzyıl başlarına kadar, göçebelik yaşamının izlerini yitirmemiş halk çevrelerinde, köylerde, dini inanışlarıyla, halifelik kurumundan bağımsız kalmış kapalı topluluklarda, göçebe düzenini sürdürmekte olanlarda, "Oğuz geleneği" yaşıyor; ama buna çağdaş anlamıyla ulus ölçüsünde bir kültür demek oldukça güç.*

Tanzimattan sonra ortaya bir Osmanlı kavramı çıkıyor, ve gelişiyor bu kavram. İlkin yalnızca Osmanlı Türkünü gösterdiği halde, sonra yavaş yavaş XIX. yy. ın sonlarına doğru, Batı'nın azınlıkları koruma politikası yüzünden, Osmanlı kavramıyla müslüman olmayan azınlıkları da anlamak gayreti beliriyor. Bu gelişmiş kavramla bu kültür problemleri aşağı yukarı 1910'lara değin devam ediyor; tam olarak söylemek gerekirse, 1908 devrimine değin. Ama gerçekte, ancak 1910'larda Osmanlı kavramına karşı ilk tepkiler kendisini gösteriyor. İşte o zaman türkçülük akımına şahit oluyoruz. Nedir bu Türkçülük? O güne değin hor görülen küçümsenen, ama dilini kabul ettirmiş bir ulus var ve idareyi elinde tutmuş, hatta müslümanlık yoluyla temsil etmiş, hiç değilse dil alanında kendi damgasını vurmuş bir kavim var ortada. Bu Osmanlı camiasında dil, bir ilk basamak oluyor ve öteki kavramlardan çok Türk kavramına önem verilmesi gerektiği düşüncesi yayılmaya başlıyor. Bu Türkçülük akımı, ilkin yalnızca bir halkçılık anlamı gösteriyor; yani bizim halkımız türkçe konuşuyor, edebiyatımız onun anlıyacağı şekilde gelişmelidir tezi ortaya atılıyor. Türkçülük başlangıcında daha politik anlamını kazanmadan önce bir dil problemi, dolayısıyla bir kültür problemi olarak beliriyor. Az önce Abidin'in de işaret ettiği gibi, Alman politikasının Osmanlılar üstündeki etkisi artınca, Türkçülük akımı da politik bir kavrama, bir akıma dönüşüyor. Tabiî bunda ikinci derecede amiller var. Bunlardan biri Türkiye dışındaki Türklerin uyanışı ve onlardan bir çoğunun, bir çok aydının Türkiye'ye gelişleri vb. ikinci derecede amillerdir. Ama bu politik eğilim tam kıvamını I. Dünya savaşından az önce buluyor. Wilhelm'in sultan Reşat'ı ziyareti vb... Ve bir de bakıyorsunuz biz, Almanya'nın peşinden I. Dünya savaşına sürüklenmişiz. Yani bir emperyalizm davası ile. Niçin sürükleniyoruz bu savaşa? Çünkü Almanların bir takım genişleme planları var, o plana biz de katılıyoruz. Büyük Turan'ı kurmak için. O devrin adamları bu Turan'ın gerçekleşip gerçekleşmiyeceğini biliyorlar mıydı, bilmiyorlar mıydı? İnanıyorlar mıydı, inanmıyorlar mıydı? bilmem. Ama ortada bir gerçek var: Almanlarla birlikte Türkiye dışındaki Türkleri kurtarıp bir Türk birliği kurma ütopyası, bir süre bu politikanın sloganlarına kaynak olmuştur. Başlangıçta halkçı bir eğilimin temsilcisi olan Ziya Gökalp I. Dünya savaşı yılları sırasında panturanizme inanmıştır; sonradan inkâr etmek üzere, ama başlangıçta inanmıştır. Sonradan yanıldığını kabul etmekle birlikte, bir kaç yıl bu düşüncesinde ayak diremiştir. Bir takım olumlu çabaları bir yana, bu yönden Ziya Gökalp panturanizmin politik temsilcilerinden biridir.

I. Dünya savaşı, onu izleyen yıllar, yani Atatürk'ün kurtuluş savaşına girişmesi vb. sıralarında kültür problemleri pek söz konusu değil. Kurtuluş savaşımız başarıya ulaşıyor: küçücük bir ulus olarak kalmış Türkler emperyalizme ilk bilinçli direnmeyi gösteriyor ve bunda başarı kazanıyor. Bunun ardından Cumhuriyet ilân edilmeden az önce, ya da hemen sonra, bir başka akım görülüyor: Anadoluculuk. Oldukça ilgi çekici bir akımdır bu. Atatürk'ün turancılığa karşı ilk cephe alışından faydalanarak yani turancılığın artık iflâs etmiş olduğundan faydalanarak yeni bir tez ortaya atıyor Anadolucular. Anadolulu olmayan insanları Türk saymamak tezidir bu. Sosyal yönden geri bir akımdır, ve Anadolunun feodal temellerine dayanır. Sonra zemin de uygundur; İflâs etmiş Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküntüsü ortadadır. Abidin'in olumlu bir unsur olarak ortaya koyduğu Selçuk uygarlığı, Anadolu'nun en eski Türk uygarlığı olarak bunların tarih görüşlerine en güçlü hareket noktası olarak kullanılıyor. Anadolu-Türk, daha doğrusu Türk tarihini Selçukluların Anadoluya ayak basmalarıyla başlatan bir görüş bu. Ve az önce de dediğim gibi, anadolulu olmayan kimseyi Türk saymamak. Bunun elle tutulan nedenlerinden biri, politik bir neden, Atatürk'ü devirme gayesidir. Anadolulu ve İstiklâl savaşına katılmış büyük arazi sahipleri, yani feodal zümreler, Atatürk'ün Selânikli olduğunu ileri sürerek, ona B.M.M. başkanlığını, daha sonra da cumhurbaşkanlığını kaptırmamak için bu tezi ortaya atmışlardır. Bu konuda kanun teklifi bile yapılmıştır. Atatürk Nutuk'da uzun uzun anlatır bunları. Anadoluculuk, Atatürk'ün çabasıyla saf dışı ediliyor, daha doğrusu bu akımın politik etkileri saf dışı ediliyor. Çünkü bu Anadoluculuk politikası orda kalmış değildir. 1946'larda yeniden tepmiştir. 1946'da Türk politikasının geriye tepmesi bu eski Anadolucuların ve onların mirasçılarının bir politik mahiyetini almıştır.

A. DİNO — Bu anadolucular, madem Selçuk uygarlığına dayanıyorlardı, bu uygarlığın sanatını felsefesini koymuşlar mıdır ortaya?

P. BORATAV — *İlkin bunların oldukça kısır kişiler olduklarını belirtmek gerek. Tarihçileri Mükrimin Halil'dir. Bütün*

DESEN: FERİT ÖNGÖREN

hayatı yalnızca konuşmayla geçmiştir. Bir-iki kitap yayınlamıştır, o kadar.

Politik alanda Anadoluculuktan sonra pek yeni bir şey görünmüyor. 1923'den 46'ya kadar olan devrede, ikinci, daha doğrusu üçüncü (politik ve kültürel yönden) bir akım var: Atatürk ulusçuluğu. Bu, bir yandan Turancılığa, bir yandan da emperyalizme, emperyalizmin kültür baskısına karşı bir tepkidir. Ve tabii az önce sözünü ettiğim bu Anadoluculuğa karşı da. Atatürk ulusçuluğu romantik bir ulusçuluktur. Gayet olumlu yanları vardır. Atatürk ilkin, Turancılığı reddetmek için daha bu ulusçuluk fikirlerinin ilk belirtisi olan "misâk-ı millî" prensiplerine (politik, jeopolitik olarak) dayanıyordu. Bu prensiplere göre, bildiğiniz gibi, Türk sınırları içindeki herkes Türktür. Daha sonra, 1930'lara doğru bu fikrini geliştirir; bunda anti-emperyalist bir çıkış noktası görmek gerek. O güne değin Avrupa Türkler için ne diyordu? Türkler barbar, göçebe bir ulustur; islâmlığı kabul ettikten sonra, Arap, Acem kültürleriyle bir az medenileşmişlerdir. Türk kültürü diye bir şey yoktur. Buna karşı Atatürk'ün savunması, Türkler barbar değildir, çünkü daha Hindo-Avrupalı kavimlerden önce dünyanın bir çok yerlerinde büyük medeniyetler kurmuş olanlar, örneğin Sümerler, Hititler, Etrüskler Türktürler. Hindo-Avrupa kültürü ve dili de Türk dilinin, kültürünün kollarından biridir. Bilim adamı iddiasında olmayan Atatürk'ün, sezişlerinden gelme birer slogan olarak ortaya attığı görüşlerin tarih ve dil-bilimi tezleri hâlinde gelişmelerinde, giderek resmi öğretim programlarına sokulmalarında, bilimce yetersiz "alaylı bir" "bilgin"ler kalabalığının payı ve sorumluluğu vardır; bunlardan kimi üniversite içinden çıkmadır, kimi dışardan türemedir, bazıları savunduklarına inanıyorlardı; ama bir çoğu bu yolda temelsiz bilim gösterilerini, çıkarları için bir araç olarak seçmişlerdi.

Atatürk'ün bu tutumunda bir antiemperyalist karakter gördüğümü söyledim; çünkü Atatürk bu görüşleriyle Türk kültürünün hiç değilse geçmişi yönünden Avrupa kültüründen üstün olduğunu göstermeye çalışıyordu. Öbür yandan, bugün Anadolu sınırları içinde kalan bütün halkların bir bütün olduğunu ispat etme eğilimi vardı. Bu tezlerin bilimsel esaslara dayanmasa da olumlu yanları olduğunu görmek zorundayız. Çünkü bu tez, hem turancı-ırkçı, hem de dar anadolucu-islâmcı-türkçü ulusçuluk görüşlerini yıkmaya çalışıyordu. Çerkezdi, Kürttü, Lâzdı diye bölünmelere meydan vermeyi önlemek çabasındaydı. Türk toprakları üstünde yaşayan herkes Türktür, çünkü Orta-Asya gibi, Ön-Asya'da da en eski uygarlıkları yaratmış olanların asılları Türktür.

Bizim kültür sorunlarımızın ulusçuluğa bağlı olarak gelişmesinin tarihçesi aşağı yukarı budur. Bunların herbiri ne dereceye kadar doğru, ne dereceye kadar yanlış bunları tartışmak ayrı bir mesele. Bütün bunlardan sonra nasıl bir ulusçuluk türkçülük tarifi yapmamız gerek, o da apayrı bir mesele.

GÜZİN DİNO — Benim söylemek istediğim şu: deminden beri anlattığınız gelişmede, bütün iddiaların, daha doğrusu hiçbir iddianın, köklü, etraflı, sistematik bir düşünce sistemine dayandığı görülmüyor. Oysa biliyoruz ki ayakta, hâlâ ayakta duran kültürler, şu ya da bu şekliyle bir düşünce sisteminin yapısına dayanan kültürlerdir. Çin, Yunan, Roma, Arap, Roma ve Yunan'a dayanarak yeniden ortaya çıkan rönesans, sonra bütün çağdaş dünyayı yüzyıllar boyu etkileyecek olan rasyonalizm, Descartes vb... bugün de sosyalizmin temellerini ortaya koymuş olan marxism... Bugün, ancak bunlardan itibaren bir kültürden sözedilebiyor. Ve bunlardan hiçbir eleman, az önce Pertev'in anlattıkları içinde sistematik bir şekilde yok. Varsa bile çok eklektik bir şekilde var, yani derme - çatma. Mutlak olmalı bir sistem, yoksa yüzyıllar boyunca bir imparatorluk devam edemez. Bütün her şeye rağmen bugün de ayakta bir milletiz. Elbette bir sistemi olmalı. Ama bu sistemi ortaya koymuş değiliz. Şüphesiz kendimize has bir hümanizmamız, bir kültürümüz var. Ama bu araştırılmamış, nitelikleri ortaya konulmamış. Biz kendi kendimiz olacağız, kendimizle yetineceğiz, demek iyi ama, bu yetineceğimiz şeyi bir kez ortaya koyalım. Hümanizma anlayışımız nedir? Bunu bilelim. Biliyor muyuz bunu? Kesinlikle? Bilmiyoruz.

F. EDGÜ — Bir de, böyle bir hümanizma var mı? Sorusu var.

G. DİNO — Ben var diyorum. Çünkü başka türlü, yüzyıllarca ayakta duramazdık. Koskoca bir imparatorluk havada durmaz ya.

A. DİNO — Sorunun bir de şöyle bir yönü var: emperyalist bir memleket, mutlak, Güzin'in söylediği gibi, çok derin felsefi temelleri olmayabilir. Örneğin bugünkü Amerika'nın derin bir felsefi temeli var mı?

G. DİNO — Amerikan kültürünün bir geçmişi yok. Belki yarın yıkılıp gidecek. Bu, benim söylediklerimi doğrulayan bir örnek.

A. DİNO — Peki eski bir örnek alalım. Roma imparatorluğu, ki yüzyıllar boyunca, hiç değilse mimari alanında dünyanın dört bir yanında izini bırakmıştır. Bu imparatorluğun tek başına Yunan felsefesi dışında bir felsefesi var mıydı?...

G. DİNO — O çağ için, Yunan felsefesinin yeterli bir kaynak olduğunu sanıyorum.

A. DİNO — Bizde de, Arap felsefesine dayandığımız ölçüde yeterli bir felsefemizin olduğunu söyliyebiliriz o halde.

G. DİNO — Ama bir isim çıkaramayacağız, galiba; belki var...

A. DİNO — Var, isim var, çıkartabiliriz de, orda aldanıyorsun sanıyorum. Çünkü Türk düşüncesinde Muhiddini Arabi önemli bir rol oynamıştır sanıyorum. Yani birkaç temeli var bu düşüncenin.

Gelecek hafta

EMPERYALİST NİTELİĞİ OLMAYAN KÜLTÜR

SANAT Fethi Naci

SAİT FAİK Hikâye Armağanı :

Yabanın Adamları

TARIK DURSUN K.

SAİT FAİK Hikâye Armağanı'nı, bu yıl, «Yabanın Adamları» adlı hikâye kitabıyla Tarık Dursun K. kazandı.

Tarık Dursun, yakından tanıdığı, yaşamasına karışmış insanları anlatarak başlamıştı yazmaya. Bana hep E. M. Remarque'ı hatırlatan bir dost sıcaklığı vardı yazdıklarında. Bu kitabında da gene çevreye, özellikle ezilen insanlara, küçük insanlara dönük. Kimi hikâyelerinde ilk yazdıklarının rüzgârı devam ediyor: Açık Kapı, Aşkın E Hali **eski tanıdıklardan söz eder;** Filo, **o eski havayı sürdürür.**

Fakat «Yabanın Adamları» **nın asıl ilginç yanı Tarık Dursun'un yeni bir çabasını ortaya çıkarmasıdır: Tarık Dursun, tek tek ele aldığı ezilmiş insanların kişisel serüvenlerinden bu insanların ortak meselelerine geçme çabasındadır.** Yabanın Adamları, Biz İnsanız, Tutanak **bunun örnekleri. Hepsi başarılı değil elbet. Meselâ** Yabanın Adamları'**nda belirli bir ekonomik gerçeklik (tütün ekicisinin aracılar tarafından sömürülmesi) hikâye gerçekliği haline getirilememiş, somutlaşamamış. Bunun için etkili değil, inandırıcı değil. Buna karşılık** Biz Insanız, **makineli üretim karşısında el emeğine dayanan küçük atölyelerin yıkılışını büyük bir ustalıkla veriyor; «İbram Usta»nın kişisel serüveni birden ekonomik ve sosyal gerçeklik haline geliyor.**

Tarık Dursun, usta hikâyeci. Yazacağı hikâye için zorunlu olanları anlatmakla yetiniyor, bütün bildiklerini ortaya dökmeye kalkışmıyor; bunun için bir yoğunluk var hikâyelerinde. Hapiste geçen zamanı bir cümle ile duyurmasını biliyor: «Yeşilini görmediğim otlar sararmışlardı.» (s. 14). Tasvirleri, hikâyeye yapılmış bir süsleme eki olarak değil psikolojik çözümleme unsuru olarak kullanmasını biliyor. Ama «Eski Babam» gibi güzel hikâyelerin yanı sıra «Memurum, Memursun, Memur» **gibi kötü hikâyeler yazmakta da devam ediyor.**

Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanması yanıltmasın sizi, «Yabanın Adamları» **gerçekten ilgi çekici bir hikâye kitabı!**

Fethi NACİ

CİNSİYET VE PSİKANALİZ

Psikanalizin yaratıcısı Sigmund Freud'ün hayatı ve eseri üzerine bir inceleme yazısı ışığında cinsiyetle ilgili araştırmaları bu kitapta Selâhattin Hilav'ın kalemiyle çevrilerek bir araya getirilmiştir.

Varlık Yayınevi. 5 lira.

ANT Der: 209

ANADOLU BASINI ÇIKARCILARA KARŞI EMEKÇİ HALKI SAVUNUYOR

HER hafta bu sütunlarda Türk basınında yer alan görüşleri yansıtıyor ve yazarlardan seçmeler yapıyoruz. Ancak bu seçmeler, bugüne kadar Anadolu basını ile bağlantı kurulmamış olması dolayısıyla sadece İstanbul ve Ankara gazetelerine münhasır kalmış bulunuyordu. Anadolu'daki değerli meslekdaşlarımızın yayınlarını ANT'a göndermeleri üzerine Anadolu basınını görüşlerini de zaman zaman bu sütunlarda yansıtmak mümkün hale gelmiştir.

Anadolu basını, bilindiği gibi, ulusal kurtuluş yıllarından bugüne, Bâbıâli'de görülmeyen bir cesaret ve dürüstlükle memleket sorunlarını dile getirmiş, Türkiye'nin bağımsızlığı ve Türk halkının mutluluğu uğrunda takdirle anılacak mücadeleler vermiştir.

Çıkarcı çevrelerin sosyalistlere yaptıkları saldırılar uyanık Anadolu basınında geniş tepki yaratmıştır. Ordu'da yayınlanan haftalık toplumcu UYANIŞ Dergisi, bu konuda şunları yazmaktadır: «Bir milletin özgürlük ve haysiyeti için verilen kutsal savaştan hiç bir TİP'linin kaçınmıyacağını, bu uğurda canını bile vereceğini, bu akıl fukarası, bu satılmış güruh iyi bilmelidir.

YAZISIZ

Cavit — Yeni İstanbul

En basit tarih bilgisinden de yoksun bu soytarılar, kurtuluş savaşını, Atatürk'e yapılan iftiraları, saldırıları hatırlamıyorlar mı? Hadi o biraz uzakça diyelim. DP'nin sonunu da mı bilmiyorlar? Bu memleketin hakiki evlâtları sosyalistlere kalkan eller kırılacaktır. Türk Milleti kendine ihanet edenleri daima kahretmiştir. Ve de edecektir.»

Balıkesir'de yayınlanan ATEŞ Gazetesi'nde de Cahid Albayrak, saldırılara şöyle karşı çıkmaktadır: «En kocaman başları (memlekette özgürlük ve huzur vardır) diye laflar ederken, öte yandan fakirin, işçinin, çilekeş'in haklarını savunanlara karşı saldırılar alabildiğine devam ediyor. Harpte ilk hücum eden kazanabilir amma, siyasi hayatta hemen patlayanın, ortaya kof laf atanın, gaf üstüne gaf yapanın daima zararına olmuştur. Hiç bir ülkede gericilik başarı sağlamadığı gibi, Atatürk'ün Türkiyesi'nde de sağlamayacaktır. Bütün Atatürk ve Anayasa düşmanları ergeç lâyığını bulacaktır.»

Trabzon'da yayınlanan SAVAŞ Dergisi'nde İsmail Gençtürk de faşist zorbalara şu ihtarda bulunmaktadır: «Yazarlara, ozanlara saldıranlar, şu gerçeği bilsinler ki, onların öncülüğünü ettikleri toplumcu hareket, artık halka mal olmuştur, halkla birlikte gelişmektedir. Ozanları tutuklamak, bu hareketi durduramaz. Paçası sıkan varsa ve bu hareketi durdurmak istiyorlarsa, halkı tutuklasınlar. Çünkü bu hareket halkın içinde çiçeklenip boy vermektedir.»

Fikir Kulüpleri Federasyonu tarafından yayınlanan KAVGA Dergisi'nde ise Türk halkını kobay yerine koyarak ışınlandırılmış buğday yedirme teşebbüsüne karşı çıkılarak şöyle denilmektedir: «Amerikalılar, halkımız üzerinde yeni bir denemeye daha girişiyorlar... Margarinden, doğum kontrolünden, süt tozundan sonra şimdi de IŞINLANDIRILMIŞ BUĞDAY denemesi... Bu ekmekler sizi ÖLDÜREBİLİR. Ya KANSER olursunuz, ya da KISIR kalırsınız. Bu, halkların ALÇAKÇA kıyımıdır. Türkiye halkı deneme tahtası değildir! Biz kobay değiliz! Bize, ışınlandırılmış buğdaydan yapılmış ekmek yediremezsiniz. Halkımız direnecektir! Bu işin peşini bırakmayacağız. Bunu böyle bilesiniz!»

Kırıkhan'da yayınlanan günlük toplumcu DAGYELİ Gazetesi'nde ise H. Göçmen, iktidarın Orman Kanunu'nu değiştirme teşebbüsüne şu şekilde karşı çıkmaktadır: «Bazı kanunlar var ki, iktidar ne kadar ekseriyette *olursa olsun, bu kanunları çıkartmaya* güçleri yetmez. Çünkü halk direnince, o zaman baskı grupları faaliyete geçer ve halka karşı olan bu kanunlar çıkmaz. Hele bu kanun halkın menfaatına karşı olursa... AP'nin şiddetle savunup çıkarılmak istediği Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu, demokrasimize tamamen karşı olan bu kanun, *halkın direnişiyle* şimdilik ertelendi. Şimdi sıra devlete ait ormanlara geldi. Bu kanun taslağını bakalım çıkaracaklar mı? Halk direndiği ve baskı grupları işlediği takdirde bu kanun da çıkmıyacaktır.»

Bu arada, sendikalar tarafından yayınlanan gazeteler de, emekçinin haklarının savunulması için *büyük mücadele vermektedir.* Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu tarafından yayınlanan DİSK adlı derginin ilk sayısında Bora Gözen yeni konfederasyonun kuruluşunu şöyle yorumlamaktadır: «DİSK'in kuruluşu, yozlaşmış bir yapıdaki kısır koltuk kavgaları yerine kitlelerin hareketini getirmiştir. Türk işçi hareketine gelen en *büyük yeniliktir bu. Uzun yıllar* belirli bir kadronun dışında yönetici yetiştirmeyen Türk sendikacılığı artık kitlelerin yenilenmesine açılmıştır. Şimdi çok çetin bir savaş vardır Türkiye'de. Çok yakın bir gelecekte Türk sendikacılığı bütün kadrolarını yenileyecektir. Böylece kapitalizmin oynadığı en ustaca oyunlardan biri daha (sendikacılığı be*lirli kadroların tekelinde bırak*arak bu kadroları yozlaştırmak) bozulacaktır.»

Türkiye Maden İş Sendikası Karabük Şubesi tarafından yayınlanan SENDİKA Gazetesi ise, çıkarcı çevrelerle ve hükümetle işbirliği halindeki sarı sendikacıların tutumunu yererek şu uyarmada bulunmaktadır: «Çeşitli *hilelerle aldıkları toplu sözleşme* yetkisini kullanırken, çıkan uyuşmazlıkları fırsat bilerek içlerindeki uşaklık ve dilencilik arzularını tatmin etmek için bakan veya milletvekiline koşar, vatan, millet, bayrak gibi sözlerin arkasına bilgisizlikleri saklamaya çalışarak şefaat ve yardım edinirler. Böylece aziz vatanımızı hakların dilencilik ve yalvarma ile alındığı acaip bir ülke haline sokmak isterler. (İşveren bize hakkımızı vermiyor, bu hakkımızı biz alamadık, ne olur siz alın) diye avuç açmak demek, Anayasa ile 274 ve 275 sayılı kanunların hiçe sayılması ve kaldırılmasını istemek demektir. Bütün işçiler her şeyden önce böyle bir zihniyetin ve böyle sendikacıların karşısında olmalıdır.»

Amerikan dalkavukluğu!

Bana soruyorlar: "Go Home" diyebilir misin?"

— Pışşş! Kapan da kaçan mı?

Elbet "Go Home" demem, o buraya zorla gelmedi ki, ben çağırdım, benim dostum, müttefikim, arkadaşım, konuğum. Toprağımda, hürriyetimde, haklarımda, canımda, varlığımda gözü yok; silâh verir, mal verir, para verir, her türlü yardımı yapar, onunla gücüm artmıştır, kalkınmamı yapıyorum; karşılığında birşey istemez, bana sevgi ve saygı gösterir, tarih boyunca hiç düşmanlık etmemiş, bundan sonra da düşman olması ihtimali düşünülemez. "Git!" demek şöyle dursun, gitmek istese "Aman gitme!" diyeceğiz. Böyle iyi ve cömert dostun başımız üzerinde yeri var.

KADİRCAN KAFLI
(TERCÜMAN - 20.5.1967)

Demirel'e sesleniş!

Sadece gazete yazarlarının değil, o gazeteleri satanların da görüşleri vardır. İşte Bedri Sümer adındaki bir gazete müvezzii ANT'a gönderdiği mektupta Demirel'e şöyle seslenmektedir.

"Seçimlerden evvel Türk Ulusu'na verdiğiniz söz ne oldu? Hani ucuzluk yaratacaktınız, milleti refaha kavuşturacaktınız? Fakat siz verdiğiniz sözü tutmadınız. Bunun yanında şekere, gaza, sigaraya, dolmuşa, taksiye, tuza, petrole, vesaireye zam yaptınız. Bir de üstelik gazetelerde yapılan zamların lüzumlu olduğunu söylediniz. Yeter artık, daha yapılacak olan zamları bir an önce yapın da millet de kurtulsun, siz de..."

DİN TİCARETİ!

★ *Bugün'de hiç banka ilânı çıkmıyor neden?*

C — İslâmiyet faiz almayı da, vermeyi de şiddetle yasak etmiştir. Faizin azı da, çoğu da haramdır. Binaenaleyh dini inançlarıma aykırı olduğu için faizi ve piyangoyu teşvik eden banka ilânlarını gazetemde basmıyorum, talep de etmiyorum.

★ *İdealist müslüman tüccarlara, ilân hususunda yaptığınız çağrıdan iyi netice alabildiniz mi?*

C — İyi neticeler alınmaktadır. Mayıs ayı içinde, Nisan'a nisbetle bir misli daha fazla hususi ilân almış bulunuyoruz. Yurdun her yerindeki dâva arkadaşlarımız, Bugün'ün yaşaması, kuvvetlenmesi ve daha fazla hizmet etmesi için aralarında toplantılar yapmakta ve bizleri desteklemektedirler.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 21.5.1967)

ANT'IN NOTU : "İdealist müslüman tüccarlar"ın çoğunun bankalarda hesabı vardır ve faiz almaktadır. Ve bu idealistlerin ilanları da Bugün Gazetesi'nde yayınlanmaktadır.

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Bu nüshada Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No. 98-302, SİRKECİ - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 09 ● Posta Kutusu: 984 - SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara Temsilciliği - Tel: 13 40 20 ● Dizildiği ve Basıldığı yer: TAN MATBAASI ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira ● İlân: Santimi 25 Lira: yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir ● Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dır.